

Министерство на земеделието
Ministry of Agriculture

Co-funded by the
European Union
Съфинансирано от
Европейския съюз

СОФИЯ 1040, бул. "Христо Ботев" № 55
SOFIA 1040, 55 Hristo Botev blvd.

А
Г
Р
О
С
Т
А
Т
И
С
Т
И
К
А

А
Г
Р
О
С
Т
А
Т
И
С
Т
И
С
С

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

МЕТОДОЛОГИЯ

AGRICULTURAL CENSUS IN REPUBLIC OF BULGARIA 2020

METHODOLOGY

София • 2022 • Sofia

ВЪВЕДЕНИЕ

В изпълнение на законодателството на Европейския съюз (ЕС) в областта на статистиката на земеделието подробни и изчерпателни данни за земеделските стопанства се събират на всеки 10 години чрез провеждане на преброяване на земеделските стопанства. В рамките на 10-годишния период между всеки две преброявания, данните се актуализират чрез извадкови статистически изследвания (структурни анкети), като тяхната цел е да се получава актуална и надеждна информация за промените, които настъпват в броя, размера и технико-икономическата насоченост на земеделските стопанства. Въз основа на тези данни Европейската комисия (ЕК) взема своите решения при провеждане на Общата селскостопанска политика (ОСП) в ЕС и оценява резултатите от провеждане на тази политика. В този смисъл и списъкът с характеристиките, които се наблюдават, непрекъснато се адаптира към новите потребности от статистическа информация на ЕК.

През 2003, 2010 и 2020 година Министерството на земеделието проведе преброяване на земеделските стопанства в България в съответствие със законодателството на Европейския съюз. На база резултатите от тези преброявания са изготвени извадките за провеждане на статистическите изследвания на структурата на земеделските стопанства през 2005, 2007, 2013 и 2016 година. Преброяването през 2020 г. се проведе на територията на цялата страна.

Бяха събрани основни структурни данни за всички стопанства, отговарящи на критериите за праг, посочени в Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 г., и модулни данни за работната сила и други доходоносни дейности, сгради за животни и управление на

INTRODUCTION

Pursuant to European Union (EU) legislation in agricultural statistics, detailed and comprehensive data on agricultural holdings is collected every 10 years via agricultural census. Within the 10-year period between each two censuses, the data is updated through sample statistical surveys (farm structure surveys), and their purpose is to obtain up-to-date and reliable information about the changes that occur in the number, size and type of farming of the holdings. Based on these data, the European Commission (EC) elaborates the EU Common Agricultural Policy (CAP) and evaluates the results of this policy. In this regard, the list of variables observed is constantly adapted to the new needs for statistical information of the EC.

In 2003, 2010 and 2020 the Ministry of Agriculture conducted an agricultural census in Bulgaria in accordance with the legislation of the European Union. Based on these censuses results, samples were prepared for conducting farm structure surveys in 2005, 2007, 2013 and 2016. The 2020 census was conducted in the whole country.

Core structural data was collected for all farms above the threshold criteria set out in the Farm Census Law in the Republic of Bulgaria in 2020, as well as modular data on labor and other gainful activities, animal housing and manure management. Data on variables related to agricultural machinery, insurance and

оборския тор. За покриване на националните нужди бяха събрани данни за променливи свързани със земеделска техника, застраховки и иновации.

Преброяването през 2020 г. се проведе по методология, съобразена с изискванията на Европейския съюз (ЕС) – Регламент (ЕС) 2018/1091 и Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/1874. Това гарантира сравнимостта на получените резултати с тези на държавите членки на Европейския съюз. В изпълнение на Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 г. преброяването се проведе в периода от 1 септември до 18 декември 2020 година. Специално обучени анкетьори, контролори и оператори (общо 1 933 участници в преброяването) събраха данни от земеделските стопанства, които не попълниха онлайн самостоятелно електронни въпросници, провериха и въведоха предоставената информация за наблюдаваните по време на преброяването променливи. В списъците за преброяването бяха включени около 200 хил. записа.

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета, Закона за статистиката, Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 г. получените данни от стопанствата се използват само за статистически цели. Участниците в преброяването носят административно-наказателна отговорност, ако разгласят получената информация за стопанствата.

innovation were collected for national needs.

The 2020 census was conducted according to a methodology in line with the requirements of the European Union (EU) - Regulation (EU) 2018/1091 and Implementing Regulation (EU) 2018/1874. This ensures the results comparability among the EU Member States. Pursuant to the Farm Census Law in the Republic of Bulgaria in 2020, the census was conducted in the period from September 1 to December 18, 2020. Specially trained surveyors, controllers and operators (a total of 1 933 census participants) collected data from farms that did not fill in electronic questionnaires online on their own, checked and entered the data provided on the variables surveyed during the census. About 200 000 records were included in the census lists.

Pursuant to Regulation (EC) № 223/2009 of the European Parliament and of the Council, the Statistics Law, the Farm Census Law in the Republic of Bulgaria in 2020, the data obtained from farms is used for statistical purposes only. The participants in the census are due to administratively penalty if they disclose the information received on the holdings.

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

1. НОРМАТИВНА БАЗА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И ЦЕЛИ НА ПРЕБРОЯВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Преброяването се проведе в изпълнение на Регламент (ЕС) 2018/1091 и Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 година.

Основната цел на преброяването е да бъде осигурена интегрирана статистика за структурата на земеделските стопанства през 2020 година в България, както и за производствените методи, за мерките за развитие на селските райони и за агроекологичните показатели.

2. ОБЕКТ И ПОЛЕ НА НАБЛЮДЕНИЕ

Обект на изследване при преброяването са земеделски стопанства, отговарящи най-малко на един от критериите, посочени в приложение № 2 на Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 година.

Основните характеристики, които се наблюдават, са юридически статут, форма на стопанисване на земята, разпределение на използвана земеделска площ по култури, брой на отглежданите животни по вид и категории, вложен труд и значимост на работата в стопанствата, странични доходоносни дейности и дейности, свързани с опазване на околната среда.

3. ОТЧЕТЕН (РЕФЕРЕНТЕН) ПЕРИОД

Отчетният период е за:

- Площи – стопанската 2019/2020 година;
- Брой на животните – към 31-ви август 2020 година (ако към 31-ви август 2020 г. в стопанството няма живи животни поради санитарно почистване между две партии или принудително умъртвяване при наличие на

METHODOLOGICAL NOTES

1. LEGAL BASIS FOR THE CONDUCT AND OBJECTIVES OF THE 2020 AGRICULTURAL CENSUS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

The census was conducted in implementation of Regulation (EU) 2018/1091 and the Farm Census Law in the Republic of Bulgaria in 2020.

The main census goal is to provide integrated farm statistics in 2020 in Bulgaria, as well as on production methods, rural development measures and agri-environmental indicators.

2. SUBJECT AND SCOPE OF THE SURVEY

The census subject are agricultural holdings meeting at least one of the criteria set out in Annex № 2 of the Farm Census Law in the Republic of Bulgaria in 2020.

The legal status, type of land tenure, utilized agricultural area by type of crops, number of livestock by type and category, labor input and importance of work on farms, other gainful activities and agri-environmental activities are the main surveyed variables.

3. REFERENCE PERIOD

The reference period was:

- Area – crop year 2019/2020;
- Livestock number - as of 31 August, 2020 (if on 31. August 2020 there are no live animals on the farm due to sanitary cleaning between two production cycles or forced killing due

огнища на болести или други причини, е отчетен броят на последно отгледаната партида в периода от 1-ви септември 2019 до 31-ви август 2020 г.);

- Работна сила – период от 1-ви септември 2019 г. до 31-ви август 2020 година;
- Други променливи – 31-ви август 2020 година или за период от 12 месеца преди тази дата.

4. ДЕФИНИЦИИ И ПОНЯТИЯ

4.1. ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

Описанието на променливите, които трябва да се предават на Евростат за 2020 г. съгласно Регламент (ЕС) 2018/1091 са определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/1874 на Комисията.

Земеделско стопанство

Земеделското стопанство или „стопанство“ е отделна единица както технически, така и икономически, която има единно управление и която произвежда селскостопанска продукция или поддържа в добро земеделско и екологично състояние земеделски земи, които вече не се използват за производствени цели, и други дейности по смисъла на чл. 2, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2018/1091.

Земеделското стопанство се определя от следните условия:

1. Произвежда селскостопански продукти;
2. Достига или надвишава определен размер (площ, брой животни, продукция), определен в Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 г.;
3. Подчинена е на текущо и независимо управление;
4. Поддържа земите си в добро земеделско и екологично състояние.

За самостоятелно стопанство се счита всяка стопанска единица, която има независимо

disease or other causes, the number of animals reported is the last number of animals grown in the period from 1 September 2019 to 31 August 2020);

- Labor force from 1. September 2019 to 31. August 2020;
- Other variables – 31. August 2020 or 12 months prior that date.

4. MAIN DEFINITIONS

4.1. MAIN DEFINITIONS

The description of the variables to be transmitted to Eurostat for 2020 under Regulation (EU) 2018/1091 is defined in the Commission Implementing Regulation (EU) 2018/1874.

Agricultural holding

The agricultural holding or „holding“ is an independent technical and economic unit with single management, producing agricultural products or maintaining land no longer used for production purposes and other activities within the meaning of Art. 2, letter „a“ of Regulation (EU) 2018/1091 in good agricultural and ecological condition.

The agricultural holding is defined by the following conditions:

1. Produces agricultural products;
2. Reaches or overcomes a particular size (crop area, livestock number, production amount), defined in the Farm Census Law in the Republic of Bulgaria in 2020;
3. Subject to a current and independent management;
4. Keeps the land in good agricultural and environmental condition.

Each economic unit having a single running management and using

текущо управление и използва самостоятелни средства за производство – машини, съоръжения, земя, работна ръка.

Условие 1: Стопанството произвежда селскостопански продукти

За да бъде определена дадена единица като „селскостопанска”, тя задължително трябва да произвежда поне един селскостопански продукт (растителен или животински).

Продуктите, които се считат за селскостопански по силата на законодателството на ЕС, могат да се обобщят в следните групи:

Продукти от растениевъдството:

- зърнено-житни култури;
- зърнено-бобови култури;
- технически култури;
- фуражни култури;
- зеленчуци;
- семена и посадъчен материал;
- цветя и декоративни растения;
- трайни насаждения;
- постоянно затревени площи,

включително поддържани в добро земеделско и екологично състояние;

- култивирани гъби.

Животни:

- говеда;
- биволи;
- овце;
- кози;
- свине
- птици;
- зайци;
- пчелни семейства;
- други животни.

Продуктите, които не се считат за селскостопански, са:

- плодовете, билките и гъбите, които се събират в природата;
- състезателни и ездитни коне или коне използвани единствено за развлечение, ако

independently common means of production such as machines, equipment, land, labour force is considered to be an agricultural holding.

Condition 1: The holding produces agricultural products

In order to define a certain unit as an agricultural unit it should produce at least one agricultural product (crop or animal product).

The products considered to be agricultural according to the EU legislation may be generalized in the following groups:

Crop products:

- Cereals;
- Dry pulses;
- Industrial crop;
- Fodder crops;
- Vegetables;
- Seeds and seedlings;
- Flowers and ornamental plants;
- Permanent crops;
- Grassland, incl. grassland kept in good agricultural and environmental condition;
- Cultivated mushrooms.

Livestock:

- Bovines;
- Buffaloes;
- Sheep;
- Goats;
- Pigs;
- Poultry;
- Rabbits;
- Bee colonies;
- Other animals.

The following are not considered as agricultural products:

- fruits, herbs and mushrooms picked in the wild;
- racing stables, riding stables, gallops used for exercising racehorses

няма животни за разплод;

- дивеч, отглеждан в стопанства, предназначен за отстрел;
- домашни животни (кучета, котки, птички), диви животни;
- животни, използвани за научни цели (лабораторни мишки, зайци, хамстери);
- риби, миди, жаби, охлюви, буби, калифорнийски червеи.

Условие 2: Стопанството достига или надвишава определен размер

Селскостопанските единици трябва да развиват селскостопанска дейност над определен праг, оценен в брой животни или животински единици, или минимален размер площи.

Минимален размер на площите на стопанството

- Наличие на използвана земеделска площ (ИЗП) в стопанството по-голяма или равна на 0.5 ха или 0.5 ха постоянно затревени площи (дори когато само се поддържат земите в добро земеделско и екологично състояние);
- Наличие на обработваема земя в стопанството по-голяма или равна на 0.3 ха;
- Наличие на площи със специализирани култури в стопанството по-големи или равни на 0.1 ха или 0.01 ха оранжерийни култури, или 0.01 ха култивирани гъби;
- Наличие на 0.3 хектара общо овощни, черупкови, ягодоплодни и други трайни насаждения с изключение на разсадници и лозя.
- Наличие на 0.2 хектара общо медицински и ароматни култури и подправки, цветя и декоративни растения, посевен и посадъчен материал, разсадници;
- Наличие на 0.1 хектара картофи;
- Наличие на 0.1 хектара пресни зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди;

only, if they do not have breeding activities;

- game bred in farms for shooting;
- domestic animals (dogs, cats, birds), wild animals;
- animals used for scientific purposes (laboratory mice, rabbits, hamsters);
- fish, mussels, frogs, snails, silk worms, California worms.

Condition 2: The holding reaches or exceeds a certain size

The agricultural units are to carry out their activity over a certain threshold assessed in number of animals or animal units, or a minimum area size.

Minimum size of the holding's agricultural area

- The holding's utilized agricultural area (UAA) is greater than or equal to 0.5 ha or 0.5 ha permanent grassland (even if only maintained in good agricultural and ecological condition);
- Area under arable crops in the holding of at least 0.3 ha;
- Special crops area of the holding of at least 0.1 ha or 0.01 ha of greenhouse crops, or 0.01 ha of cultivated mushrooms;
- Holding's area under fruit, nuts, berries and other perennial crops, nurseries and vineyards excl. of at least 0.3 ha;
- Holding's area under medicinal and aromatic crops and spices, flowers and ornamental plants, seed and planting material, nurseries of at least 0.2 ha;
- Holding's area under potatoes of at least 0.1 ha;
- Holding's area under fresh vegetables, watermelons, melons and strawberries of at least 0.1 ha;

• Наличие на 0.1 хектара трайни насаждения (чиста култура).

Специализирани са следните култури:

- семена и посадъчен материал;
- подправки;
- цветя, декоративни растения;
- разсадници;
- тютюн и хмел;
- етерично-маслени и лекарствени култури (маслодайна роза, лавандула, мента, валериана, кориандър и др.).

Зеленчуци:

- салати, марули;
- домати;
- зеле;
- краставици;
- дини, пъпеши и ягоди;

- пипер, лют пипер;
- праз, лук, чесън;
- други зеленчуци.

Трайни насаждения:

- овощни и черупкови насаждения;
- ягодоплодни (малини, къпини, касис и др.);
- лозя.

Минимален брой животни, отглеждани в стопанството

Всяка стопанска единица се счита за земеделско стопанство, ако отглежда най-малко:

- 1 крава;
- 2 говеда;
- 1 биволица;
- 2 бивола;
- 1 женско животно за разплод (еднокопитно);
- 2 работни животни (еднокопитни);
- 1 свиня майка;
- 5 свине;
- 5 овце майки;
- 2 кози майки;
- 50 кокошки носачки;
- 100 пилета за угояване;

• Holding's area under permanent crops (pure crop) of at least 0.1 ha;

Special crops are:

- seeds and seedlings;
- spices;
- flowers and ornamental plants;
- nursery plantations;
- tobacco and hops;
- essential oil and medicinal crops (oil rose, lavender, mint, valerian, coriander, etc.).

Vegetables:

- salads, lettuce;
- tomatoes;
- cabbage;
- cucumbers;
- watermelons, melons and strawberries;
- pepper, hot pepper;
- leeks, onions, garlic;
- other vegetables.

Permanent crops:

- fruit and nuts crops;
- berries (raspberries, blackberries, blackcurrants, etc.);
- vineyards.

Minimum number of livestock bred on the holding

Each unit is considered to be an agricultural holding if it keeps at least:

- 1 cow;
- 2 bovines;
- 1 buffalo cow;
- 2 buffaloes;
- 1 reproductive female (equidae);
- 2 tracking animals (equidae);
- 1 breeding sow;
- 5 pigs;
- 5 breeding sheep;
- 2 breeding goats;
- 50 laying hens;
- 100 broilers;

- 10 продуктивни пчелни семейства;
- 10 зайкини;
- 1 репродуктивно мъжко животно, използвано за естествено покриване (бик, жребец, нерез);
 - специални видове животни или птици – 400 пъдпъдъка, 30 други птици (пуйки, гъски, патици и други), щрауси, ангорски кози, ангорски зайци, норки, нутрии и др.;
 - отглеждат различни видове животни и птици, сумата от животинските единици на които е по-голяма или равна на 1.7.

Стопанските единици, които отглеждат еднокопитни животни за работа, която не е свързана със земеделска дейност, не се считат за земеделски стопанства, ако не удовлетворяват нито един от останалите критерии за стопанство.

Стопанските единици, специализирани в отглеждане и тренировка на състезателни коне, се считат за земеделски стопанства, само ако в тях се извършва развъждане на конете (отглеждат разплодни кобили с жребчета или бременни кобили, жребци за разплод, както и коне в процес на угояване) или ако удовлетворяват поне един от останалите критерии за земеделско стопанство.

Животинска единица

Животинска единица означава стандартна единица за измерване, която позволява обединяване на различните категории животни с цел сравняване. Животинските единици са определени въз основа на фуражните изисквания за отделните категории животни.

- 10 productive bee colonies;
- 10 rabbits – breeding females;
- 1 reproductive male used for natural mating (bull, stallion, boar);
 - Particular species of livestock - 400 quails, 30 other poultry (turkeys, geese, ducks etc.), ostriches, Angora goats, Angora rabbits, visons, nutrias etc.;
 - breed different species of animals and poultry, the sum of the livestock units of which is greater than or equal to 1.7.

The economic units, that breed equidae for work not related to the agriculture, are not considered agricultural holdings if they do not meet neither of the other criterias for a holding.

The economic units specialized in breeding and training of race horses are considered agricultural holdings only if there is reproduction of animals on the farm (breed reproductive mares with foals or pregnant mares, breeding stallions or horses for fattening) or if they meet at least one of the other criteria for a holding.

Livestock Unit (LSU)

Livestock unit means a standard unit of measurement that allows the different categories of animals to be combined for comparative purposes. Livestock units are determined on the basis of feed requirements for different animal categories.

Животински единици

Livestock Units

Характеристики на животните	Коефициент	Livestock characteristics	Coefficient
<i>Животински единици в съответствие с приложение I на Регламент (ЕС) 2018/1091</i>		<i>Livestock units in accordance with Annex I to Regulation (EU) 2018/1091</i>	
Едър рогат добитък (ЕРД)		Bovine animals	
По-малки от 1 година	0.4	Less than 1 year old	0.4
От 1 до по-малко от 2 години	0.7	1 to less than 2 years old	0.7
Мъжки, на 2 и повече години	1	Male, 2 years old and over	1
Юници и малакини, на 2 и повече години	0.8	Heifers, 2 years old and over	0.8
Млечни крави и биволици	1	Dairy cows and buffalo-cows	1
Други крави	0.8	Non-dairy cows	0.8
Овце и кози	0.1	Sheep and goats	0.1
Свине		Pigs	
Прасенца с живо тегло под 20 кг	0.027	Piglets, live weight of under 20 kg	0.027
Свине майки с живо тегло 50 кг и повече	0.5	Breeding sows, live weight 50 kg and over	0.5
Други свине	0.3	Other pigs	0.3
Домашни птици		Poultry	
Бройлери	0.007	Broilers	0.007
Кокошки носачки	0.014	Laying hens	0.014
<i>Други птици</i>		<i>Other poultry</i>	
Пуйки	0.03	Turkeys	0.03
Патици	0.01	Ducks	0.01
Гъски	0.02	Geese	0.02
Щрауси	0.35	Ostriches	0.35
Други видове птици, некласифицирани другаде	0.001	Other poultry fowls n.e.c.	0.001
Зайци, женски за разплод	0.02	Rabbits, breeding females	0.02
<i>Други животински единици</i>		<i>Other livestock units</i>	
Еднокопитни животни	0.8	Equidae	0.8

Условие 3: Текущо и независимо управление на стопанството

Текущото управление на стопанството е дейност по организиране и управление на факторите за производство (земя, машини, работна ръка) в стопанството, с цел

Condition 3: Current and independent holding management

The holding management comprises the activities of organization and management of the holding's production means (land, equipment

осъществяване на дейността му. Текущото управление на земеделското стопанство се осъществява от управителя на стопанството (управител на стопанството може да бъде самият стопанин, но може да бъде и специално наето за целта лице).

Условие 4: Поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние

Доброто земеделско и екологично състояние се отнася до набор от стандарти на Европейския съюз (описани в приложение II към Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Съвета), определени на национално или регионално ниво, насочени към постигане на устойчиво земеделие.

Управител на стопанството

Управителят на стопанството е физическо лице, което взема ежедневните решения, свързани с дейността на стопанството: период на засяване и прибиране на реколтата, осъществяване на фитосанитарни мероприятия, ремонт на стадата и др. Управител на стопанството може да бъде самият стопанин, но може да бъде и специално наето за целта лице. Едно и също физическо лице, може да бъде управител на няколко стопанства.

Стопанин

Стопанинът е физическо или юридическо лице, от името на което и за чиято сметка се осъществява дейността на стопанството – получава печалбите и понася евентуалните загуби. Той е икономическият и юридическият отговорник за дейността на стопанството. Едно и също лице може да бъде стопанин на повече от едно стопанства.

Юридически статут на стопанството

Физическо лице – частни стопани, занимаващи се със селскостопанско производство, но не са регистрирани по Търговския закон (ТЗ), Закона за кооперациите или по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД). Физически лица са и

and labour force) in order to execute the farm activities.

The holding management is exercised by the manager (farm manager can be the holder himself or another person specially recruited for this purpose).

Condition 4: Keeping the land in good agricultural and environmental condition

Good agricultural and environmental condition refers to a set of European Union standards (described in Annex II of Council Regulation (EU) No 1306/2013) at national or regional level aimed at achieving sustainable agriculture.

Manager of the holding

The manager of the holdings is a natural person taking decisions related to the activity of the holding on a daily basis: sowing and harvesting periods, crop protection treatments, livestock replacements etc. Holding manager can be the holder himself or another person specially recruited for this purpose. One and the same natural person may be the manager of more than one holding.

Holder

The holder is either a natural or a legal person, who is financially responsible for the holding's activities – receives the benefits and suffers the possible losses. The holder assumes the economic and legal responsibilities for the holding's activity. One and the same person may be the holder of more than one holding.

Legal status of the holding

Natural person – private farmers not registered under the Trade Law, the Law on Cooperatives or the Law on Obligations and Agreements but having agricultural activities. Natural

самоосигуряващите се като земеделски стопани.

Кооперация – селскостопанско предприятие, регистрирано по Закона за кооперациите.

Търговско дружество, регистрирано по Търговския закон (АД, ЕАД, ООД, ЕООД, КД, СД и др.).

Гражданско сдружение по член 357 от Закона за задълженията и договорите – две или повече лица обединяват своята дейност за постигане на обща стопанска цел, в случая – производство на земеделска продукция или поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние. Споразумението за сдружението може да е устно или писмено съгласно чл. 357 от ЗЗД.

Друг – всички възможни случаи, неспоменати по-горе.

Географско местоположение на стопанството

На всяко земеделско стопанство е определено географското му местоположение в рамките на България. За местоположение на стопанството се счита мястото, където се намират основните средства за производство на стопанството, т.е. основните сгради на стопанството (обори, машинен парк, складове, зърнохранилища и др.). Ако стопанството няма сгради, за местоположение се приема мястото, където са разположени по-голямата част от неговите земеделски земи (ниви, трайни насаждения и др.) или най-големият или икономически най-важният парцел.

Местоположението на стопанството не е жилището на стопанина, освен ако то не съвпада с основната сграда на стопанството или земите на стопанството са разположени до 5 км

persons are also the self-employed agricultural producers.

Cooperative – agricultural enterprise, registered under the Law on Cooperatives.

Company, registered under the Trade Law (joint-stock company, sole joint-stock company, limited liability company LLC, sole limited liability company, Limited Partnership, Unlimited Partnership etc.).

Association of natural persons and civil associations according to Art. 357 of the Law on Obligations and Agreements – two or more natural persons join their activities to achieve common economic objective, in this case production of agricultural products or maintenance of their land in good agricultural and environmental condition. According to Art. 357 of the above mentioned law the association agreement may be oral or written.

Other – all other cases not mentioned before.

Holding's location

Each agricultural holding is geographically located in Bulgaria. The holding's location refers to the settlement where the main production means of the farm are located, i.e. main farm buildings (stables, machine stock, warehouses, grain stores etc.). If there is no agricultural building to which a location of the holding could be attributed the holding's location refers to the location of the majority of the area of the holding (arable land, permanent crops etc.) or the location of the most important parcel chosen by physical or economic size.

The location of the holding is not the farmer's residence, unless it coincides with the main building of the

от населено място по адрес на стопанина.

По посочените по-горе критерии е определено географското местоположение на всяко стопанство, дори когато стопанствата развиват земеделска дейност в повече от едно населено място.

Данните в таблиците от преброяване 2020 са в зависимост от разпределението на земеделските стопанства по местонахождението им.

Селскостопанско образование на управителя (ръководителя) на стопанството

Информацията се отнася само за земеделската подготовка на ръководителя на стопанството. Има се предвид последната образователна степен, която е завършил и за която има документ.

Форма на стопанисване на ИЗП на стопанството

Собствена ИЗП (на стопанството) – това са площите, които са собственост на анкетираното стопанство и през референтният период се обработват от него. Включват се и площите с неуредената собственост по наследство, ако тя се стопанисва от анкетирания стопанин, както и стопанисваната от стопанството земя, собственост на друг член от семейството на стопанина, освен ако той не формира друго стопанство по дефиницията за земеделско стопанство.

Земеделска земя, взета под наем или аренда – това е земя, взета под наем или под аренда, която се ползва самостоятелно от стопанството. Включват се площите, които са взети от стопанството под наем, аренда, уговорка или под друга форма от трети лица (физически и юридически лица, общински поземлен фонд, държавен поземлен фонд, читалища, училища, религиозни общности, болници, затвори и др.) и които стопанството обработва. Включват се площите, които обработват кооперациите (земя на член-кооператори) и арендаторите; площите,

holding or if the location of the farmer's residence is not further than 5 km straight from the farm.

The above criteria determine the geographical location of each holding, even when the holdings are engaged in agricultural activity in more than one locality.

The data in the tables from the 2020 census depend on the distribution of agricultural holdings according to their location.

Agricultural education of the manager (leader) of the holding

The information relates only to the agricultural training of the holding's manager meaning the last degree completed and certified to her/him.

Type of tenure of the holding's UAA

Own UAA (of the holding) – this is the area owned by the holding and used for its farm activities in the reference period. This area includes also the area for which the inheritance rights are not settled yet but it is farmed by the holder. It also includes the area farmed by the holding which is property to some of the holder's family members unless this person has another holding, according to the definition of the agricultural holding.

Leased or rented UAA – this is land rented or leased, which is used independently by the farm. It includes the area rented, leased, arranged in another form by the holding or by third parties (natural persons and legal entities, municipal land fund, state land fund, community centers, schools, religious communities, hospitals, prisons, etc.) and processed by the holding. It includes the area cultivated by the cooperatives (land of the

ползвани след сключване на споразумение за разпределяне на „белите петна“ в съответното землище, за които се плаща рента; наета земя, която не се използва за земеделско производство, но се поддържа от стопанството в добро земеделско и екологично състояние (угари и затревени площи).

Друг начин на ползване (безвъзмездно, съвместна обработка и др.) – посочва се земята, извън собствената или взетата под наем или аренда, която се ползва самостоятелно от стопанството. Например площи от изоставени стопанства, които се ползват напълно безплатно от проучваното стопанство през референтната година.

4.2. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЗЕМЯТА

Използвана земеделска площ (ИЗП)

ИЗП е част от общата площ на стопанството. Тя включва:

- обработваемата земя;
- трайните насаждения (овощните, ягодоплодни, черупкови, лозови насаждения, разсадници и други – раката, камъш);
- постоянно затревените площи;
- семейните градини.

ИЗП на земеделското стопанство се състои от площите, които стопанството фактически обработва (засява и прибира реколтата от тези площи) и използва при осъществяване на дейността си, независимо от собствеността на тези площи – собствени, под аренда, под наем, устни уговорки и др.

В преброяването през 2020 г. използваната земеделска площ (ИЗП) се разделя на ИЗП на открито и ИЗП под високо достъпно защитно покритие.

member-cooperators) and the tenants; the area agreed upon for distribution of "white spots" in the respective settlement, for which rent is paid; leased land not used for agricultural production, but is maintained by the farm in good agricultural and ecological condition (set-aside and grassland).

Another type of tenure (gratuitous, collaborative processing, etc.)- land apart from own or leased UAA, which is cultivated independently by the holding. For example, abandoned farms area, cultivated completely free of charge by the surveyed holding during the reference year.

4.2. LAND USE

Utilized Agricultural Area (UAA)

UAA is a part of the total area of the holding. It includes:

- arable land;
- permanent crops (fruit, berry and nuts plantations, vineyards, nurseries and others – osier willows, frail);
- permanent grassland;
- kitchen gardens.

The UAA of the agricultural holding consists of the area under crops (crops are sown and harvested by the holding) and the area used for farming by the holding regardless of the land ownership – land may be owned by the holding, may be rented in according to a short or long term contract or oral agreement etc.

The utilized agricultural area (UAA) in the 2020 census is divided into outdoor UAA and UAA under high accessible protective cover.

Обработваема земя

Обработваемата земя е земеделска земя, която ежегодно участва в сеитбообращение – площите, върху които се отглеждат едногодишни култури, както и оранжерийните площи, площите, заети с ягоди, изкуствени ливади (люцерна, детелина, райграс), хмел, маслодайна роза, лавандула, угарите и площите за производство на семена и посадъчен материал.

Обработваемата земя е част от използваната земеделска площ на стопанството.

В обработваемата земя не се включват площите на семейните градини, постоянно затревените площи, трайни насаждения (овощните, ягодоплодни, черупкови, лозови насаждения и разсадниците).

В преброяването през 2020 г. обработваемата земя е разделена на обработваема земя на открито и обработваема земя под високо достъпно защитно покритие.

Площи на открито

Зърнено-житни култури

Включват се всички зърнено-житни култури (пшеница, ечемик, овес, царевича и др.), които се отглеждат за производство на зърно и семена за посев.

Обикновена пшеница – включват се площите, засети с обикновена (мека) пшеница за производство на зърно. Включват се площите за семепроизводство.

Лимец и спелта – включват се площите, засети с лимец и спелта за производство на зърно. Включват се площите за семепроизводство.

Твърда пшеница – включват се площите с твърда пшеница (*Triticum durum* Desf.), прибрана за зърно. Сортовете твърда пшеница се използват предимно за производство на макаронени изделия. Включват се и площите за семепроизводство.

Ечемик, зимен и пролетен – включват се и площите за семепроизводство.

Arable land

The arable land is the land worked regularly, generally under a system of crop rotation – area with annual crops as well as area under glass, area under strawberries, temporary grass (alfalfa, clover, rye-grass), hops, oil-rose, lavender, fallow land and area under seeds and seedlings.

The arable land is a part of the holding's utilized agricultural area.

Kitchen gardens, permanent grassland, permanent crops (fruit, berry and nuts plantations, vineyards and nurseries) are excluded from the arable land.

Arable land in the 2020 census is divided into outdoor arable land and arable land under high accessible protective cover.

Outdoor area

Cereals

All the cereal crops (wheat, barley, oats, maize etc.) grown for the production of grain including production of seeds.

Common wheat - including common (soft) wheat for production of grain and production of seeds.

Spelt (*Triticum spelta* L.) - including spelt for production of grain and production of seeds.

Durum wheat – including durum wheat (*Triticum durum* Desf.) for production of grain. Durum wheat is mainly used for the production of pasta. Production of seeds is also included.

Barley, winter barley and spring barley – area for production of seeds is also included.

Овес (вкл. смеси от овес и други пролетни зърнено-житни култури) – включват се и площите за семепроизводство. Изключва се овесът, който се прибира на зелено, или за сено.

Тритикале – включват се и площите за семепроизводство.

Ръж (вкл. смеси от ръж и други есенни зърнено-житни култури) – включва се ръж и смеси на ръж за производство на зърно, както и площите за семепроизводство.

Изключват се площите, заети с ръж, която се прибира на зелено за производство на плетени кошници и др. подобни и която се отнася към „Други технически култури“; ръж, която се прибира на зелено или се коси за сено за изхранване на животните и която е отнесена, когато е основна култура, към „Други зърнено-житни култури, прибрани на зелено (ръж-овес и др. с изключение на силажна царевица)“; ръж, която се произвежда за фармацевтични цели и която се отнася към „Други ароматни и медицински култури и подправки“.

Царевица за зърно – включват се площите, заети с царевица, прибрана за зърно в стадий на физиологична зрялост; царевица за пуканки; царевица за семепроизводство. Включват се и площите с царевица прибрана като зърно с част от кочаните (влажност 30-35%).

Изключват се площите, заети с царевица, прибрана преди физиологична зрялост под формата на цяло растение, предназначена за силаж, зелено изхранване или енергийни цели (влажност 65-70%). Те се отнасят към „Царевица за силаж и зелен фураж“, както и сладка царевица, която се отнася към пресните зеленчуци.

Ориз – включват се площите заети с ориз, независимо от вида, включват се и площите за семепроизводство.

Oats (including mixtures of oats and other cereals sown in the spring) – including production of seeds. Excludes oats harvested green or for hay.

Triticale – including production of seeds.

Rye (including mixtures of rye and other cereals (maslin) sown in the autumn) - including rye and rye mixtures grown for production of grain and production of seeds.

Excluding rye harvested green for making baskets etc. It is included under industrial crops; position „Other industrial crops“; rye harvested green or mowed for hay for animal feed and which, where it is the main crop, is referred to „Other cereals harvested green (rye-oats, etc., excluding silage maize)“; rye grown for medical purposes. It is included under position „Other aromatic and medicinal crops“.

Grain maize – includes grain maize harvested when grains achieve the physiological ripeness; pop-corn maize; maize for seeds. Including area under maize harvested as grain with part of the cobs (humidity 30-35%).

Excludes maize harvested as a whole plant before the physiological ripeness of the grains. The plant is used for silage, for green fodder or renewable energy (humidity of 65-70%) and is recorded in position „Maize for silage and green fodder“ as well as sweet corn cobs for human consumption, which is included under fresh vegetables;

Rice – including production of rice, regardless of the type, including the area for seed production.

Просо – включват се и площите за семепроизводство.

Сорго – включват се площите, заети със сорго, прибрано за зърно в стадий на физиологична зрялост, включват се и площите за семепроизводство.

Други зърнено-житни – включват се всички останали зърнено-житни култури, необхванати от горните позиции – елда, алписта, канарено семе и др. Включват се и площи с киноа. Площите за семепроизводство на тези култури също са включени.

Изключват се площите с културите, прибирани на зелено или за сено, те са отнесени към „Други зърнено-житни култури, прибрани на зелено (ръж-овес и др. с изключение на силажна царевица)“.

Зърнено-бобови култури – включват се зърнено-бобови и протеинови култури, отглеждани за производство на зърно, прибрано в сухо състояние или за производство на семена за посев. Зърнено-бобови и протеинови култури, прибрани на зелено за човешка консумация, за храна на животните или възобновяема енергия не са включени. Изключват се културите, използвани за зелено торене.

Фуражна бакла, фий, фуражен грах, които се прибират като цяло растение и са предназначени за сено или за зелено изхранване на животни, са включени в „Други едногодишни и многогодишни бобови култури за зелено изхранване или за сено (фуражна бакла, детелина, еспарзета, грах, фий и др.)“.

Зрял фасул – включват се площите с фасул, който се реколтира при достигане на физиологична зрялост на зърната. Площите, заети със зелен фасул, се отчитат в „Пресни зеленчуци“.

Леща – включват се площите с леща, която се реколтира при достигане на физиологична зрялост на зърната.

Millet - include the area for seed production.

Sorghum – includes area under sorghum, harvested when grains achieve the physiological ripeness, incl. the area for seed production.

Other cereals – includes area under other cereals not mentioned above – buckwheat, alpista, canary seed etc. Area for production of quinoa is also included as well as the area for seed production.

Area under cereals harvested green or for hay is excluded. This area is recorded under position „Other cereals harvested green (rye-oats, etc., excluding silage maize)“.

Dry pulses – includes legumes and protein crops grown for the production of grain harvested as dry grain or for the production of seeds for sowing. Dry pulses and protein crops harvested green for human consumption, animal feed or renewable energy are excluded. Crops used for green manure are excluded.

Excluding fodder broad beans, vetches, peas etc. harvested as whole plant. These crops are used for green or dry fodder and are recorded under „Other annuals and perennial leguminous plants harvested green mainly for fodder or for hay (fodder beans, clover, sainfoin, peas, vetch, etc.)“.

Dry beans – area under beans is included, which are harvested when grains achieve the physiological ripeness. Area under green beans is reported in „Fresh vegetables“.

Lentils – area under lentils is included, which are harvested when grains achieve the physiological ripeness.

Грах, бакла и сладка лупина – зърно – включват се площите с грах, бакла и лупина, които се реколтират при достигане на физиологична зрялост на зърната. Площите с градински грах или бакла, които се реколтират преди достигане на физиологична зрялост на зърната, са включени в „Пресни зеленчуци”.

Нахут – включват се площите с нахут, който се реколтира при достигане на физиологична зрялост на зърната.

Други зърнено-бобови и протеинови култури (семена от: фий, люцерна и др.) – включват се всички бобови и протеинови култури, неспоменати в предходните позиции, събрани сухи за зърно, независимо от употребата им – за човешка консумация, за храна на животни или за семена за посев (фий, люцерна, детелина, звездан за семена и др.).

Технически култури

Техническите култури обичайно не се продават директно за консумация, тъй като се нуждаят от промишлена преработка преди крайната им употреба.

Слънчоглед – включват се площите със слънчоглед, прибран като сухо семе. Отглеждан е предимно за производство на растителни масла. Включват се и площите за семепроизводство.

Рапица – включват се площите, предназначени за производство на масло и за семепроизводство.

Соя – включват се площите със соя, отглеждана за зърно, и площите за семепроизводство. Включват се площите със соя, използвана за масло и за протеин. Изключват се площите, засети със соя, прибрана като цяло растение за фураж, която се отнася към „Други едногодишни и многогодишни бобови култури за зелено изхранване или за сено (фуражна бакла, детелина, еспарзета, грах, фий и др.)”.

Фъстъци – включват се и площите със семената за посев.

Peas, broad beans and sweet lupins - seeds –including peas, broad beans and sweet lupins harvested when achieving physiological ripeness. Peas and broad beans harvested before achieving physiological ripeness are included under „*Fresh vegetables*”.

Chick peas – including chick peas harvested when achieving physiological ripeness.

Other grain legumes and protein crops (seeds from: vetch, alfalfa, etc.) – includes all leguminous and protein crops not mentioned in the previous headings, harvested dry for grain, regardless of their use - for human consumption, for animal feed or for seeds (vetch, alfalfa, clover, bird'sfoot trefoil for seed, etc.).

Industrial plants

Industrial crops are usually not sold directly for consumption, as they need industrial processing before final use.

Sunflower – area under sunflower harvested as dry seeds is included. Sunflower grown for production of vegetable oil. Including production of seeds.

Rape – including rape grown for production of oil and for seeds.

Soya – including soya grown for grain and for seeds. Area under soya both for oil and protein use. Area under soybeans harvested as a whole plant for fodder refers to “*Other annual and perennial legumes harvested for green fodder or hay (fodder beans, clover, sainfoin, peas, vetch, etc.)*” is excluded.

Ground-nuts – including production of seeds.

Тикви за семки (за масло) – включват се площите, засети със специални сортове тикви, които се отглеждат за производство на масло от семките им.

Площите с тикви за човешка консумация се отчитат в „Пресни зеленчуци“;

Площите с фуражни тикви за изхранване на животните се отчитат в „Други фуражни култури от обработваема земя, неклассифицирани другаде (фуражни тикви, репко, слънчоглед и др., прибирани като цяло растение – суха маса или на зелено)“.

Маслодаен лен – включват се сортове лен предимно за производство на масло или консумация от човека, прибирани като сухо семе. Включват се и площите за семепроизводство.

Други маслодайни – включват се всички неизброени по-горе маслодайни култури (семе от сусам, ричин, шафранка, коноп и др. за масло) предназначени за производство на масло. Включват се и площите за семепроизводството.

Памук – включват се и площите за семепроизводство.

Влакнодаен лен – Включват се площи със сортове влакнодаен лен (*Linum usitatissimum* L.), отглеждан предимно за производство на влакна. Не се включват площите за семепроизводство.

Влакнодаен коноп – Включват се площите с коноп (*Cannabis sativa* L.), отглеждан за слама. Не се включват площите за семепроизводство, за масло и за чай.

Други влакнодайни – включват се всички неизброени влакнодайни култури (юта, сизал и др.). Площите за семепроизводство се отнасят към позиция „Семена и посадъчен материал“.

Маслодайна роза – включват се площите с маслодайна роза (normally *Rosa x damascena* Mill.), която се отглежда за добиване на розово

Pumpkins for seeds (for oil) – special varieties of pumpkin grown for the production of oil extracted from their seeds.

The area under pumpkin for human consumption is included under “*Fresh vegetables*”;

Pumpkins (*Cucurbita* spp.) for fodder are included under “*Other fodder root crops from arable land, n.e.c. (pumpkins for fodder, turnips, sunflowers, etc., harvested as a whole plant - dry mass or green)*”.

Flax for oil – including flax varieties mainly for oil production or human consumption, harvested as dry seeds. Including production of seeds.

Other crops for oil – includes all other crops for oil not mentioned above (sesame seeds, castor oil, saffron, hemp, etc.) for oil. Including production of seeds.

Cotton – including production of seeds.

Fibre flax – area under varieties of fiber flax (*Linum usitatissimum* L.), grown mainly for fiber production, are included. Production of seeds is excluded.

Hemp for fibre – Hectares of fiber hemp (*Cannabis sativa* L.), grown for straw. Hectares of hemp for seeds, for oil and for tea are excluded.

Other textile crops – includes all other textile crops not mentioned above (jute, sisal etc.). Other textile crops grown for the production of seeds are included under “*Seeds and seedlings*”.

Oil rose – Hectares of Rose (normally *Rosa x damascena* Mill.) for rose oil or rose water to be extracted from the

масло или розова вода, които биват извлечени от венчелистчетата.

Лавандула

Кориандър – включително семепроизводство.

Бял трън – включително семепроизводство.

Резене

Други ароматни и медицински култури и подправки – валериана, ким, медицински мак, анасон (вкл. семепроизводство), мента, маточина, беладона, лайка, блатно кокиче, магданоз, копър, джоджен, чубрица и др.

Площите за семепроизводство на лавандула, мента, валериана, беладона, лайка, бял трън се отнасят в позиция „*Семена и посадъчен материал*”.

Тютюн – изключват се площите за семепроизводство, които се отнасят в „*Семена и посадъчен материал*”.

Хмел – включват се и все още неплододаващите хмелни насаждения.

Енергийни култури за производство на биогорива и друга възобновяема енергия (мискантус, канарена трева) – в тази позиция се включват специфични енергийни култури, които не се използват за други цели, различни от производството на енергия, и се отглеждат върху обработваема земя.

Други технически култури – включват се площите с червено цвекло за производство на багрила, сорго за метли, стевия, ръж за производство на плетени изделия и др.

Кореноплодни култури

Включват се площи на култури, отглеждани заради техните корени, грудки или видоизменено стъбло. Изключват се кореноплодни, грудкови и луковични зеленчуци като моркови, цвекло и др.

Изключват се сладките картофи за

petals.

Lavender

Coriander – including seeds.

Lady’s milk/White Thorn / Silybum – including seeds.

Fennel (Foeniculum vulgare Mill.)

Other aromatic, medicinal and culinary plants – Valerian, caraway, medicinal papaver, anise (incl. seeds), spearmint, Lemon balm (Melissa officinalis L.), belladonna, chamomile, loddon lily, parsley, dill, summer savory, savory etc.

Area for seed production of lavender, spearmint, valerian, belladonna, chamomile, lady’s milk/white Thorn are included under „*Seeds and seedlings*”.

Tobacco – excluding production of seeds, which are recorded under „*Seeds and seedlings*”.

Hops – including the area under young plantations.

Energy crops for the production of biofuels and other renewable energy (miscanthus, canary grass) - this item includes specific energy crops which are not used for purposes other than energy production and are grown on arable land.

Other industrial crops – includes area under red beet for the production of dye, sorghum for brooms, stevia, rye for the production of wicker articles etc.

Fodder root crops

Area under plants grown for their root, tuber or modified stem are included. Root vegetables, tubers and bulbs such as carrots, beets, etc. are excluded.

Sweet potatoes for human

консумация от човека.

Картофи (вкл. картофи за семе) – в тази позиция се включват площите, заети с картофи за продажба и/или за собствена консумация от стопанството.

Фуражно цвекло (с изключение на фуражно цвекло за семена)

Захарно цвекло (с изключение на захарно цвекло за семена)

Други кореноплодни – фуражно зеле, фуражни моркови, ряпа, гулия и др.

Изключват се площите за семепроизводство, които се отнасят в „*Семена и посадъчен материал*” и пресните зеленчуци за човешка консумация, които се отнасят в „*Пресни зеленчуци*”.

Фуражни култури от обработваема земя

В тази рубрика се включват следните култури, предназначени за храна на животни или за производство на възобновяема енергия:

Царевица за силаж и зелен фураж – включва се царевичата, прибирана като цяло растение за приготвяне на силаж, сенаж и изхранване на зелено. Включва се и царевичата за производство на възобновяема енергия.

Други зърнено-житни култури, прибрани на зелено (ръж-овес и др. с изключение на силажната царевича) – площи, засети с чисти или смесени едногодишни фуражни култури, които се прибират като цяло растение и са предназначени за сено, зелено изхранване или за производство на възобновяема енергия (производство на биомаса).

Люцерна за фураж – включват се площите, заети с люцерна, прибрана на зелено или като изсушено сено.

Изключват се площите, прибрани за семе, те се включват в „*Други зърнено-бобови и протеинови култури*”.

Други едногодишни и многогодишни бобови

consumption are excluded.

Potatoes (including seed potatoes) - this heading includes area under potatoes for sale and/or for own consumption by the holding.

Fodder beet (excluding fodder beet for seed)

Sugar beet (excluding sugar beet for seed)

Other fodder root crops – fodder kale, fodder carrots, fodder turnip, kohlrabi or Jerusalem artichoke etc.

Fodder root crops grown for production of seeds are included under „*Seeds and seedlings*”. Crops grown for human consumption are included under „*Fresh vegetables*”.

Forage plants from arable land

This heading includes the following crops intended for animal feed or for the production of renewable energy:

Maize grown for silage and green fodder – including maize harvested as a whole plant for the production of silage or to be used as green fodder. Maize for renewable energy production is also included.

Other cereals harvested green (rye-oats, etc., excluding silage maize) - area sown with pure or mixed annual forage crops which are harvested as a whole plant and intended for hay, green feeding or for the production of renewable energy (biomass production).

Lucerne - areas under alfalfa harvested green or as dried hay is included.

Area harvested for seed is excluded, it is included in “*Other grain legumes and protein crops*”.

Other annual and perennial

култури за зелено изхранване или за сено (фуражна бакла, детелина, еспарзета, грах, фий и др.) Включени са смеси от предимно бобови култури и временни житни тревни насаждения (където бобовите култури са > 80%), прибрани на зелено или като изсушено сено.

Временни ливади и пасища – включват се площи, засети с многогодишни житни фуражни треви. Включват се площите, засети с чиста житна фуражна трева (обикновено >80%) – райграс, ежова главица, власатка и др., смеси от житни фуражни треви или смесени фуражни (бобови и житни) треви, които се реколтират обикновено до 5 години. След петата година се включват в сеитбообращение или преминават в друга категория „*Постоянно затревени площи*”. Не се включват: площите за семепроизводство на многогодишните ливади, които се включват в позицията „*Семена и посадъчен материал*”; площите, заети с многогодишни житни ливади над 5 години, които се отнасят в позицията „*Естествени ливади, мери и пасища*”.

Други фуражни култури от обработваема земя, неклассифицирани другаде (фуражни тикви, репко, слънчоглед и др., прибрани като цяло растение – суха маса или на зелено) – включват се площи, засети с чисти или смесени едногодишни фуражни култури, които се прибират като цяло растение и са предназначени за сено или зелено изхранване. Тук се включват репко, рапица, слънчоглед и др., прибрани на зелено за изхранване на животните. Включват се също така и остатъци от култури, които не са класифицирани другаде, в случаите когато основната реколта е била унищожена, но остатъците все още могат да бъдат използвани (като фураж или възобновяема енергия).

Изключват се културите за зелено торене, защитните култури, второстепенни

leguminous plants for green feeding or for hay (fodder beans, clover, sainfoin, peas, vetches, etc.) Includes mixtures of mainly legumes and temporary cereals (where legumes are > 80%), harvested green or as dried hay.

Temporary meadows and pastures – includes area sown with perennial cereal forage grasses. Includes area sown with pure cereal forage grass (usually > 80%) – ryegrass, cocksfoot, tall fescue, etc., mixtures of cereal forage grasses or mixed forage grasses (legumes and cereal) grasses, which are usually harvested within 5 years. After the fifth year, they are included in crop rotation or move to another category „*Permanent grassland*”. Excludes: area for seed production of perennial meadows, included in the item „*Seeds and propagating material*”; the area under perennial cereal meadows over 5 years, which are recorded in the position „*Natural meadows and pastures*”.

Other fodder crops from arable land, not elsewhere classified (pumpkins for fodder, turnips, sunflowers, etc., harvested as a whole plant – dry or green) – includes area under pure or mixed annual fodder crops, harvested as a whole plant and intended for hay or green feeding. These include turnips, rapeseed, sunflowers, etc., harvested green for animal feed. Crop residues n.e.c. are also included where the main crop has been destroyed but the residues can still be used (as fodder or renewable energy).

Green manure crops, protective crops, secondary successive fodder

последователни фуражни култури, отглеждани като предкултура или втора култура.

Пресни зеленчуци на открито (включително дини и пъпеши) и ягоди, цветя и декоративни растения

Пресни зеленчуци на открито (вкл. дини и пъпеши) и **ягоди** – включват се площите, заети с пресни зеленчуци, дини, пъпеши, ягоди, аспержи, отглеждани при полски и градински условия.

Не се включват картофи, площите с варива, които се отчитат като зърнено-бобови и протеинови култури: зрял фасул, леща, нахут и бакла, площите с гъби, площите за семеизработка на зеленчуци, които се отнасят към позиция „*Семена и посадъчен материал*”.

Полски зеленчуци – включва се общата площ на всички зеленчуци (вкл. кромид лук, праз лук, дини, пъпеши, ягоди, сладка царевица, зелен фасул), които се отглеждат при полски условия като основна култура и се включват в сеитбообращение с други земеделски култури, различни от зеленчуци. Включват се и площите със зеленчуци, които се отглеждат под ниски стъклени или полиетиленови покрития. Прибраната продукция от полски зеленчуци обикновено се използва за преработка, а не за прясна консумация. При ягоди и многогодишни зеленчуци, като например аспержи, не е необходима едногодишна ротация (сеитбообращение).

Изключват се полските зеленчуци, отглеждани като втора култура, и зеленчуците, отглеждани като фуражни култури. Изключват се зеленчуците, отглеждани под високо стъклено или друго високо достъпно защитно покритие.

crops grown as a pre-crop or second crop are excluded.

Fresh outdoor vegetables (including watermelons and melons) and strawberries, flowers and ornamental plants

Outdoor fresh vegetables (including watermelons and melons) and **strawberries** – area under fresh vegetables, watermelons, melons, strawberries, asparagus grown open field and in market gardening included.

Potatoes, area under legumes reported as dry pulses and protein crops: dry beans, lentils, chickpeas and broad beans, area under mushrooms, area for vegetable seed production, recorded under „*Seeds and planting material*” excluded.

Open field vegetables - includes the total area under all vegetables (including onions, leeks, watermelons, melons, strawberries, sweet corn, green beans) grown as main crop open field and are included in crop rotation with crops other than vegetables. Area with vegetables grown under low glass or plastic cover is also included. Harvested field vegetable products are usually used for processing, not for fresh consumption. Strawberries and perennial vegetables, such as asparagus, do not require one-year rotation.

Open field vegetables grown as a second crop and vegetables grown as fodder crops are excluded. Vegetables grown under a high glass or other highly accessible protective cover are excluded.

Градински зеленчуци – в тази позиция се включват площите, заети със зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди, отглеждани най-често в специализирани стопанства за производство на зеленчуци. Тези зеленчуци се отглеждат в градински условия (зеленчукови градини) и влизат в сеитбообращение само с други зеленчукови култури. Отбелязва се фактическата, обща площ на парцелите. Включват се и площите със зеленчуци, които се отглеждат под ниски стъклени или полиетиленови покрития. Прибраната продукция от градинските зеленчуци обикновено се използва за консумация в прясно състояние, а не за промишлена преработка.

Цветя и декоративни растения (без семепроизводство), **отглеждани на открито** (вкл. под ниски покрития) – включват се цветя и декоративни растения – за рязан цвят и саксийни (цъфнали или зелени с листа), цветя от луковици, коренища и клубени, разсад, млади растения и недървесни резници. Отчита се общата брутна площ на парцелите, върху които през стопанската 2019/2020 година са отглеждани цветни култури и декоративни растения на открити площи или под ниски стъклени или полиетиленови покрития.

Изключват се площите за семепроизводство, които се отнасят в рубрика „*Семена и посадъчен материал*”.

Семена и посадъчен материал – включват се площите за производство на семена и посадъчен материал на захарно и фуражно цвекло; хмел, тютюн, коноп, ароматни и медицински култури – маслодайна роза, лавандула, мента, валериана, подправки; окопни фуражни култури: фуражно зеле, моркови, ряпа и др.; пресни зеленчуци и ягоди, цветя и декоративни растения; житни треви за семена (райграс, ежова главица, власатка и др.).

Market gardening – area under vegetables, melons, watermelons and strawberries, grown most often on specialized vegetable farms. These vegetables are grown in garden conditions (market gardening) and enter into crop rotation with other vegetable crops only. The actual, total area of the plots is recorded. Area under vegetables grown under low glass or plastic cover is also included. Harvested garden vegetables are usually used for fresh consumption and not for industrial processing.

Flowers and ornamental plants (seed production excl.), **grown outdoors** (under low cover incl.) - includes flowers and ornamental plants - for cut flowers and potted plants (flowering or green with leaves), flowers of bulbs, rhizomes and tubers, seedlings, young plants and non-tree cuttings. The total plots gross area in the crop year 2019/2020 under flower crops and ornamental plants grown open field or under low glass or plastic cover is reported.

The area for seed production is excluded. Its recorded under „*Seeds and seedlings*“.

Seeds and seedlings – includes the area for production of seeds and planting material of sugar and fodder beet; hops, tobacco, hemp, aromatic and medicinal crops - oil rose, lavender, mint, valerian, spices; root fodder crops: fodder cabbage, carrots, turnips, etc.; fresh vegetables and strawberries, flowers and ornamental plants; cereal grasses for seeds (ryegrass, cocksfoot, fescue, etc.).

Area for seeds of cereals, rice,

Изключват се площите за семена на житни култури, ориз, бобови растения (фасул, леща, грах, бакла), картофи и маслодайни, които се отчитат към площите на съответните култури. Изключват се площите за производство на разсад на тютюн и зеленчуци за собствени нужди на стопанството, които се отнасят към съответните култури.

Други култури на обработваема земя (неспоменати другаде) – това са културите, които не са споменати в нито една позиция и се отглеждат на обработваема земя. Включват се култури с ниска икономическа значимост и култури, които не могат да бъдат класифицирани в друга позиция. Включват се и буферни ивици, създадени за местообитания без друго използване.

Угари – това са площи, включвани в сеитбообращение, независимо дали са изорани или не, върху които не се отглеждат никакви култури по време на стопанската година. Тези земи се оставят да почиват обикновено 1-2 години.

Трайни насаждения

Площи, заети с овощни, черупкови и ягодоплодни насаждения, лозови насаждения, други трайни насаждения (бамбук, черница, камъш, ракета за плетене на кошници и др.), разсадници за лозов посадъчен материал, за овощни дръвчета, за декоративни храсти и за горски фиданки и др. Включват се изоставени трайни насаждения до 5 години с възможност за възстановяване и младите трайни насаждения, които още не дават плод. Отчита се общата брутна площ, заета с трайни насаждения на открито.

Овощни, черупкови и ягодоплодни насаждения

Овощната градина е равномерно поддържано насаждение (чрез ежегодна резитба и редовно пръскане) от семкови,

legumes (beans, lentils, peas, beans), potatoes and oilseeds, recorded under area of the respective crops, is excluded. Area for the production of tobacco and vegetable seedlings for the holding's own needs, which belong to the respective crops, is excluded.

Other crops on arable land, (not mentioned elsewhere) - crops not mentioned in any position and grown on arable land. Crops of low economic importance and crops that cannot be classified in another heading are included. Buffer strips designed for habitats without other use are also included.

Fallow land – the fallow land is included in the crop rotation regardless of whether it is ploughed or not. No crop is sown on this area during the crop year. Normally the land is let to recover for one or two crop years.

Permanent crops

Permanent crops include fruit, nuts and berry plantations, vineyards and other permanent crops (bamboo, mulberry, reed, wicker for baskets etc.), nurseries for vine, nurseries for fruit trees, ornamental plants, forest trees etc. Also included are abandoned permanent crops up to 5 years with the possibility of restoration and young not fruit bearing perennials. The total gross area occupied by perennial crops open field is reported.

Fruit, nuts and berry plantations

The orchard is a uniformly kept plantation (by annual pruning and regular treatment for plant protection

костилкови, черупкови и ягодоплодни видове, като продукцията се използва за пряка консумация или за промишлена преработка. Гъстотата на засаждане е най-малко 10 дървета на декар, което означава максимално разстояние между дърветата 10 x 10 метра. По изключение тази гъстота може да не бъде достигната при някои видове овощни градини, когато дърветата имат силно развити корони (орехи). Овощните градини могат да бъдат с плътни – непрекъснати редове с минимално разстояние между дърветата, или разпръснати – с големи разстояния между дърветата.

Включват се младите трайни насаждения, които още не дават плод, овощни градини, създадени върху ливади (когато ливадата се пренебрегва), и частта, която се пада на овощните дървета при асоциирано отглеждане на лози и овощни градини.

Отчита се общата брутна площ, заета с овощни насаждения. Включват се площите с култури, пътеките, пътищата и местата за обръщане на машините.

Изключват се овощни насаждения, в които обикновено се отглежда комбинация от различни видове овощни дървета на малка площ (1 слива, 2 кайсии и др.), при които продукцията е предназначена изключително за консумация от стопанина и неговото семейство. Площта им се включва в „Семейни градини“. Ливади, засадени с единични овощни дървета, при които тревата е основна култура, се отнасят към „Постоянно затревени площи“. Площите с изоставени преди повече от 5 години овощни насаждения се отнасят в „Необработвани земеделски земи (вкл. изоставени трайни насаждения за повече от 5 години)“.

from diseases and insects) of pome trees, stone-trees and nut-trees and berries species. The orchard production may be used for direct consumption or for processing. The density of plantation is at least 10 trees per decar and therefore the maximum distance between the trees is 10 x 10 meters. As an exception this density may not be achieved for some varieties that have strongly developed branch system (walnut- tree). Orchards may be in thick, continuous lines with minimum spacing between trees or scattered with large distances between trees.

Area under young permanent crops is included: young plantations that still do not produce fruits, orchards planted in meadows (in this case the meadow is neglected) and the share of the orchards in case of associated plantation of fruit trees and vineyards.

The total gross area of the fruit plantations is recorded. It includes the plantation area, the paths and the roads as well as the places designed for turning the machines.

Excluded are orchards that normally include a combination of different types of fruit trees (1 plum-tree, 2 apricot-trees etc.) where production is intended exclusively for consumption by the farmer and his family. Their area is included in the „Kitchen gardens“. Meadows planted with single fruit trees where grass is the major crop refer to the „Permanent grassland“. Abandoned orchards for more than 5 years refer to „Uncultivated agricultural land (including abandoned perennials for more than 5 years)“.

В наблюдението са включени следните овощни видове:

Семкови – ябълки, круши, други (дюли, мушмули и др.).

Костилкови – праскови, нектарини, кайсии и зарзали, сливи и джанки, череши, вишни и други (дрян и др.).

Черупкови – орехи, бадеми, лешници и други черупкови насаждения (кестени и др.)

Ягодоплодни (*с изкл. на ягоди*) – малини, къпини, култивирани шипки (отчитат се култивираните шипки, използвани за човешка консумация – мармалад и др.), други ягодоплодни – арония, касис, годжи-бери, боровинки, френско грозде, черници, цариградско грозде и др.

Субтропични плодове – киви, смокини, нар, райска ябълка и др.

Лозя

Отчитат се всички площи с плододаващи и млади (все още невстъпили в плододаване) лозови насаждения и с изоставени лозови насаждения до 5 години (2016 - 2020 г.), с възможност за възстановяване, реколтата от които е предназначена за грозде за директна консумация или за производство на вино.

Изключват се площите с изоставени лозови насаждения за повече от 5 години.

Лозя с винени сортове грозде – включват се лозята с винени сортове грозде, от които се произвежда или ще се произвежда вино. Тези лозя се разделят на:

Лозя за вина с географска индикация

Вината с географска индикация са качествени вина със защитено наименование за произход (ЗНП) и качествени вина със защитени географски указания (ЗГУ).

The following fruit-trees are observed:

Pome trees – apple-trees, pear-trees other (quince-trees, medlars etc.).

Stone-tree – peach trees, nektarines, apricot trees, plum-trees and wildplum-trees, cherry-trees, morello-trees, other (cornel-trees etc.).

Nut-trees – walnut-trees, almond-trees, hazelnut-trees, other nut-trees (chestnut trees, etc.).

Berries (*strawberries excl.*) – raspberries, blackberries, cultivated rose hips (the cultivated rose hips used for human consumption - marmalade, etc.), other berries – chokeberry/aronia, blackcurrant, goji berry, blueberries, currants, mulberries, gooseberries, etc.

Fruits from tropical and subtropical climate zones – kiwis, figs, pomegranate, persimmon, etc.

Vineyards

Area under fruit-bearing and young (that do not produce fruit yet) vines, vineyards abandoned up to 5 years (2016-2020), with the possibility of restoration, whose production is intended for direct consumption of grapes or for wine production.

Area under vineyards abandoned for more than 5 years is excluded.

Vineyards with wine grape varieties – include area under vines of wine grape varieties that produces or will produce wine. The vineyards are divided in:

Vineyards with Geographical Indication (GI)

Wines with GI are quality wines with a protected designation of origin (PDO) and wines with a protected geographical indication (PGI).

Лозя за производство на други вина – включват се всички други лозя със сортове, които не са включени в категорията на качествените вина. Стопаните са посочили в коя категория се включват отглежданите от тях винени лозя.

Лозя с десертни сортове грозде – площи, засадени с десертни сортове лози, продукцията от които е предназначена за директна консумация.

Лозя със сортове грозде за стафиди – площи, засадени със сортове лози, продукцията от които е предназначена за производство на стафиди.

Разсадници

Включват се площите за производство и размножаване на посадъчен материал – лозички, млади фиданки, резници от дървесни видове, предназначени най-често за паркове и градини: дървета, храсти, иглолистни, рози, горски фиданки и др.

Други трайни насаждения – (ракита, камъш, култивирани трюфели, коледни елхи и др.). Постоянни култури на открито, различни от тези по предходните позиции и по-специално използваните за сплитане или тъкане, прибирани обичайно всяка година, както и дървета, засадени на използваната земеделска площ за търговски цели като коледни елхи.

Семейни градини

Семейната градина е с площ около 1 декар (0.1 хектар), върху която стопаните отглеждат различни видове зеленчуци, ягоди, дини, пъпеши, смесени овощни видове, асми и др. Обикновено продукцията от семейната градина е предназначена за собствено потребление от домакинството на стопанина. Само отделни излишъци се продават от стопанството. Всички площи, от които продуктите се продават постоянно на пазара, принадлежат към други позиции, дори ако част от продукцията се

Vineyards for the production of other wines – all other vineyards with wine grape varieties that are not included into the category of quality wines are recorded here. The holders indicate the category of their vineyards.

Table grapes – area under table grape varieties, the production of which is intended for direct consumption.

Vineyards with grape varieties for raisins – area under vine varieties, the production of which is intended for the production of raisins.

Nurseries

Area of production and propagation of seedlings - vines, saplings, cuttings from trees designed mostly for parks and gardens: trees, shrubs, conifers, roses, forest seedlings etc.

Other permanent crops – (osier willows/wicker, frail/reed, cultivated truffles, Christmas trees, etc.). Permanent outdoor crops, other than those of the preceding headings, and in particular those used for plaiting or weaving, normally harvested each year, as well as trees planted on the utilized agricultural area for commercial purposes such as Christmas trees.

Kitchen gardens

The kitchen garden has an area of about 1 decare (0.1 hectare), on which the farmers grow different types of vegetables, strawberries, watermelons, melons, mixed fruit species, vine trellis and more. Usually the produce from the kitchen garden is intended for the household owner's own consumption. Only some surpluses are sold by the farm. The area from which the products are sold on the market on a

консумира от стопанина и неговото домакинство. В семейната градина площта, заемана от всеки отделен вид, е много малка и стопаните трудно могат да я определят. Културите, отглеждани в семейните градини, но заемащи по-големи площи (зеленчуци, царевица, люцерна, овощна градина и др.), се отнасят към съответната позиция на основната култура.

Постоянно затревени площи

Постоянно затревените площи се използват извън схемата за сеитбообращение – могат да се използват за паша, да се косят за силаж или сено или да се използват за производство на възобновяема енергия. Включват се естествените ливади и слабопродуктивните затревени площи на стопанството. Постоянно затревените площи могат да бъдат естествено затревени или да са засети преди повече от 5 години с житни или бобови многогодишни треви.

Естествени ливади, мери и пасища – включват се естествените ливади, мери и пасища, които се косят и/или изпасват от животните. Обикновено това са земи с добро или средно качество.

Изключват се засетите с чисти или смесени бобови и житни треви (детелина, райграс) преди по-малко от 5 години, тъй като те се отнасят към временните ливади.

Слабо продуктивни пасища – включват се площи със слаба продуктивност, които обикновено не се косят, а се изпасват от животните. Те се намират в планински и високопланински райони. Обикновено една част от тези площи е заета с дървесна или полудървесна растителност (каменисти затревени терени, затревени терени, обрасли с храсти и дървесни видове). Тук се включват и слабо продуктивните затревени блатисти местности, които се ползват самостоятелно от стопанството. Тези площи могат да са

permanent basis is recorded elsewhere, even if part of the production is consumed by the farmer and his/her household. In the kitchen garden, the area occupied by each species is very small and difficult for the farmer to determine. Crops grown in kitchen gardens, but occupying larger areas (vegetables, corn, alfalfa, orchards, etc.), refer to the corresponding main crop position.

Permanent grassland

Permanent grassland outside the crop rotation scheme - can be used for grazing, mowing for silage or hay or used for renewable energy production. This area includes the pastures, meadows and rough grazing. The permanent grassland may be natural grass or sown with cereal grass or leguminous grass for a period longer than 5 years.

Pastures and meadows – includes natural pastures and meadows harvested for hay or green fodder and/or grazed by animals. These are usually good or medium quality lands. Excluded is area sown with pure or mixed leguminous and cereal grasses (clover, ryegrass) less than 5 years ago, as they belong to temporary meadows.

Rough grazing – low yielding area usually not harvested but used for pasture. They are located in mountainous and highland areas. Usually one part of the area is occupied by wood or bush vegetation (stony lawns overgrown with wood and bush vegetation). This area includes low yielding grassed marshlands used independently by the holding. This area may fall in regions with high natural value. Permanent pasture soils

разположени и в райони с висока природна стойност. Като слабо продуктивни затревени площи (диви пасища) се класифицират постоянните пасища върху почви от 8^{-ма} и 9^{-та} категория.

Постоянно затревени площи, неизползвани за производствени цели, подлежащи на субсидиране – включват се площи, изключени от стопанска употреба (не се пасат и тревата им не се използва за изхранване на животни), но се поддържат в добро земеделско и екологично състояние (опазване на почвата от ерозия, поддържане на нейната структура и органичните вещества, както и предотвратяване на влошаването на състоянието на местообитанията). Тези площи подлежат на финансово подпомагане. Подадено е заявление за директни плащания в ИСАК за 2020 г. и то е прието за получаване на субсидия (за подпомагане), независимо дали плащането е извършено или не.

Използвана земеделска площ на стопанството под високо достъпно покритие

Отчитат се площи с култури, отглеждани през целия или по-голямата част от вегетационния цикъл в оранжерии или под постоянно или подвижно високо покритие (от стъкло или от твърда или мека пластмаса). Когато една и съща оранжерийна площ се използва няколко пъти, тя се отчита само веднъж. Ако площта на оранжерията е заета едновременно с цветя и зеленчуци, тя се разпределя пропорционално. Ако площта на оранжерията е заета последователно с цветя и зеленчуци, отчита се само площта на културата, която се счита за основна. При многоетажни оранжерии се отчита само базовата им площ (т.е. площта на основата).

Зеленчуци (вкл. дини и пъпеши) и **ягоди** – включват се площи, заети с всякакви видове зеленчуци – от вида Brassica, листни и стъблени

from the 8-th and 9-th category are classified as rough grassland (rough grazing).

Permanent grassland no longer used for production purposes, subject to subsidy – area, excluded from economic use (the grass is not grazed nor used for animal feed), but maintained in good agricultural and ecological condition (prevention from soil erosion, conservation of the soil structure and organic matter, and prevention of habitats deterioration). The area is subject to subsidy. An application for direct payments was submitted to IACS for 2020 and it was accepted for a grant (for support), regardless of whether the payment was made or not.

Holding's utilized agricultural area under high accessible cover

Area under crops grown throughout or most of the growing season in greenhouses or under permanent or movable high cover (glass or hard/soft plastic). When the same greenhouse area is used several times, it is reported only once. If the area of the greenhouse is occupied simultaneously with flowers and vegetables, it is distributed accordingly. If the area of the greenhouse is occupied successively with flowers and vegetables, only the area of the crop considered main is taken into account. In the case of multi-storey greenhouses, only their main area (i.e. the area of the main crop) is taken into account.

Vegetables (watermelons and melons incl.) **and strawberries** – includes area under all kinds of vegetables -

зеленчуци, зеленчуци, отглеждани за плодове, корени, грудки и луковици, пресни бобови култури, други зеленчуци, които се прибират пресни (не сухи) и ягоди, отглеждани под стъклено или друго високо достъпно покритие. Включва се площта на стъклените или полиетиленовите оранжерии, в които човек може да работи изправен. Отчита се общата покрита площ на тези оранжерии, в които е имало зеленчукопроизводство по време на земеделската кампания. В общата покрита площ се включва площта, заета с културите, пътеките и площта, заета от отоплителната инсталация.

Цветя и декоративни растения (с изключение на тези от разсадници) – включват се площи, заети с всякакви видове цветя и декоративни растения, предназначени за продажба, като рязан цвят (напр. рози, карамфили, орхидеи, гладиоли, хризантеми, рязани листа и други), саксийни, балконски цветя и растения (напр. рододендрони, азалии, хризантеми, бегонии, здравец и други саксийни), а също и луковици и грудки за цветя и други декоративни растения (лалета, зюмбюли, орхидеи, нарциси и други), отглеждани под стъклено или високо достъпно покритие. Тези растения се отглеждат в оранжерии или с постоянно или подвижно високо покритие (от стъкло или от твърда или мека пластмаса) през целия или по-голямата част от вегетационния цикъл.

Други култури от обработваема земя (посадъчен материал, ароматни, лечебни и кулинарни растения и др.) – включват се площи с други култури от обработваема земя, отглеждани под високо достъпно покритие (оранжерии), различни от зеленчуци и цветя.

Изключват се култури, покрити с полиетилен, поставени върху земята, ниски тунели или единични стъклени или

Brassica, leafy and stem vegetables, vegetables grown for fruit, roots, tubers and bulbs, fresh legumes, other vegetables harvested green (not dry) and strawberries grown under glass or other high accessible cover. Includes the area under glass or plastic greenhouses in which a person can work upright. The total covered area of these greenhouses in which there was vegetable production during the agricultural campaign is recorded. The total covered area includes the area occupied by crops, paths and the area occupied by the heating installation.

Flowers and ornamental plants (nurseries excl.) - includes area occupied by all kind of flowers and ornamental plants intended for sale, such as cut flowers (e.g. roses, carnations, orchids, gladioli, chrysanthemums, cut leaves, etc.), potted plants, balcony flowers and plants (e.g. rhododendrons, azaleas, chrysanthemums, begonias, geraniums and other potted plants), as well as flower bulbs and tubers and other ornamental plants (tulips, hyacinths, orchids, daffodils, etc.) grown under glass or high accessible cover. These plants are grown in greenhouses or with a permanent or movable high cover (glass or hard or soft plastic) throughout or most of the vegetative cycle.

Other arable land crops (planting material, aromatic, medicinal and culinary plants, etc.) - includes area with other arable land crops grown under a high accessible cover (greenhouses), other than vegetables and flowers.

Crops covered with plastic placed on the ground, low tunnels or single

полиетиленови предпазни съоръжения, тъй като обикновено това са временни покрития (отстраняват се доста преди прибиране на реколтата). Площите на културите под тези покрития се отнасят към съответните площи на открито.

Трайни насаждения под високо достъпно покритие, вкл. разсадници – включват се площи с трайни насаждения, отглеждани през целия или по-голямата част от вегетативния цикъл в оранжерии или под постоянни или подвижни високи навеси (от стъкло или от твърда или мека пластмаса). В тази позиция са отчетени и разсадниците под стъклено или друго високо достъпно покритие.

Друга ИЗП под стъклено или друго високо достъпно покритие, некласифицирана другаде (оранжерии под 100 кв. м. в семейни градини и др.).

Друга земя на стопанството

Включва се неизползвана земеделска земя (земеделска земя, която вече не се обработва поради икономически, социални или други причини, и която не се използва в системата за сеитбообръщение на културите), залесена площ и други площи, заети от постройки, стопански дворове, пътища, езера, кариери, неплодородна земя, скали и др.

Площ на стопанските сгради и дворове – включват се всички застроени площи със сгради и съоръжения на стопанството и прилежащите им терени (обори, складове, навеси, работилници, гаражи и др.), площадки с бетоново или друго покритие и др. Изключват се постройки, които се използват за култивиране на гъби.

Необработвани земеделски земи (вкл. изоставени трайни насаждения и постоянно затревени площи за повече от 5 години) – необработваната земеделска земя е земята, която не е обработвана повече от пет години. Необработваната земеделска земя може да бъде включена в сеитбообращението на

glass or plastic protective equipment are excluded, as these are usually temporary cover (removed well before harvest). The area of crops under these cover refer to the respective open field area.

Perennials under high accessible cover, incl. nurseries – includes area under perennials, grown throughout or most of the vegetative cycle in greenhouses or under permanent or movable high cover (glass or hard or soft plastic). Nurseries under glass or other high accessible cover are also recorded here.

Other UAA under glass or other high accessible cover, not elsewhere classified (greenhouses under 100 sq.m. in kitchen gardens, etc.)

Other farm land

Includes unutilized agricultural land (agricultural land no longer cultivated for economic, social or other reasons and not included in the crop rotation system), afforested area and other area occupied by buildings, farmyards, roads, lakes, quarries, barren land, rocks, etc.

Area of farm buildings and yards – includes all built-up areas with buildings and facilities of the farm and their adjacent terrains (stables, warehouses, sheds, workshops, garages, etc.), sites with concrete or other coverage, etc. Buildings used for mushroom cultivation are excluded.

Uncultivated agricultural land (abandoned perennials and permanent grassland for more than 5 years incl.) – uncultivated agricultural land is land that has not been cultivated for more than five years. Uncultivated agricultural land can be included in the

стопанствата с минимални средства. Включват се и изоставените преди повече от 5 години трайни насаждения и постоянно затревени площи, които не се поддържат, не се косят и не се използват за паша от животните, за които стопанството не влага средства и не получава доход от тях.

Гори и залесени площи – това са собствени или наети залесени площи, стопанисвани от стопанството. Тези гори се поддържат и експлоатират обикновено с работна ръка и техника от стопанството.

Гори и залесени площи с кратък ротационен цикъл – залесени площи с определени дървесни видове, специално експлоатирани за производство на дървесина и с период на ротация по-малко от 20 години (тополи, върби, пауловния и други бързо растящи дървесни видове), намиращи се в залесени зони на стопанството.

Други площи с неселскостопанско предназначение (пътища, езера и др.) – включват се непродуктивните (безплодни земи), които не се изпасват от животните – скали, площи с изолирани дървета или малки групи дървета, паркове и тревни площи, площи за почивка и отдих, при условие че върху тях не се отглеждат култури, от които се получава реколта. Включват се пътищата за достигане до нивите извън националната и общинска пътна мрежа, пътищата в самите земеделски площи, които не са включени в площта на обработваните парцели, изоставени стъклени и високи полиетиленови оранжерии, които не могат да бъдат включени в производство, зелените пояси, създадени от стопанството, площите на откритите водоизточници в стопанството и т.н.

Площи на торби, лехи или подобни повърхности за производство на култивирани гъби (кв. м.) – отчита се реалната (производствената) площ на стелажите, върху които се отглеждат гъби в

crop rotation of farms with minimal resources. Also included are perennials abandoned for more than 5 years ago and permanent grassland not maintained, mowed or used for animal grazing, in/from which the farm does not invest or receive income.

Forests and afforested area – these is own or rented afforested area managed by the farm. These forests are usually maintained and operated with labor and farm equipment.

Forests and afforested area with a short rotational cycle – afforested area under certain tree species, specially cultivated for wood production and with a rotation period of less than 20 years (poplars, willows, paulownia and other fast-growing tree species), located in afforested area of the holding.

Other non-agricultural areas (roads, lakes, etc.) – include unproductive (barren lands) not grazed by animals - rocks, area with isolated trees or small groups of trees, parks and lawns, area for rest and recreation, provided that the crops on them are not fruit bearing. Includes roads outside the national and municipal road network to/in the agricultural area, not included in the plot area, abandoned glass and high plastic greenhouses, which cannot be included in production, green belts, created by the holding, the area of open water sources in the holding, etc.

Area of bags, beds or similar surfaces for the production of cultivated mushrooms (sq.m.) – takes into account the actual (production) area of the racks on which mushrooms

квадратни метри (кв. м.) през референтния период, без да се отчита броят на зарежданията. В случай на гъби, отглеждани на дървени трупи на открито, се взема предвид цялата площ, включително разстоянията между дървените трупи. Включват се основните площи, заети с култивирани печурки и др., както и площта върху която са поставени пънчетата за отглеждане на кладница или шийтаке. Изключват се диви гъби и култивирани трюфели.

Обща площ на стопанството

Общата площ на стопанството представлява сума от използваната земеделска площ, площи за отглеждане на култивирани гъби и площите, заети от селскостопански сгради и дворове, неплодна и необработвана земя, гори и залесени площи и площите с неселскостопанско предназначение (скали, езера, блата, изоставени оранжерии) и др.

Площи за колективна паша на животните (обща земя) – това е земята, която не принадлежи пряко на земеделското стопанство. Тази земя се използва от няколко стопанства. За колективно ползване се използват основно постоянно затревени площи за паша на животните от няколко стопанства. Съгласно указанията на Евростат през 2020 г. тази земя е разпределена като постоянно затревени площи на стопанствата, пропорционално на животинските единици на тревопасните животни, отглеждани в тях.

4.3. ЖИВОТНОВЪДСТВО

Отчитат се наличните живи животни в стопанството на 31^{-ви} август 2020 г. Включват се животни, които са в пряко притежание или управление на стопанството в референтния ден (31^{-ви} август 2020 г.) на изследването и животните, намиращи се на паша в пасища

are grown in square meters (sq.m.) during the reference period, without the number of charges being reported. For mushrooms grown on logs open field, the whole area, including the distances between the logs, is reported. Includes the main area occupied by cultivated mushrooms, etc., as well as the area on which the stumps for growing oyster mushrooms or shiitake are placed. Wild mushrooms and cultivated truffles are excluded.

Total area of the holding

The total area of the holding is the sum of the used agricultural area, area for growing cultivated mushrooms and the area occupied by agricultural buildings and yards, barren and uncultivated land, forests and wooded area and non-agricultural area (rocks, lakes, swamps, abandoned greenhouses) and others.

Areas for collective grazing of animals (common land) – the land that does not belong directly to the farm. This land is used by several farms. For collective use, mainly permanent grassland is used for grazing of animals from several farms. According to Eurostat 2020 guidelines, this land is distributed as permanent grassland on farms, in proportion to the grazing animals livestock units.

4.3. LIVESTOCK

The number of heads in the farm on 31 August 2020 is reported. Surveyed are animals in direct possession or management by the holding on the reference day (31 August 2020) and animals grazing on pastures outside the

извън територията на стопанството.

Изключват се домашни любимци и животни, които не се използват в производството или не се използват за дейности, генериращи доходи на стопанството; животни, дадени на пансионно отглеждане в друго стопанство; водни животни, риби, влечуги, охлюви, червеи.

За някои видове животни (домашни птици, свине) може да има период между производствените цикли, в които помещението на 31^{-ви} август 2020 г. е празно поради временни прекъсвания в производствения цикъл (редовно санитарно почистване на помещения за животни, огнища на болести или други подобни причини) и в животновъдния обект има по-малко или въобще няма животни към референтната дата. Тъй като преброяването е структурно изследване, за да се избегнат колебания в данните за тези стопанства е отразен броят на животните непосредствено преди санитарното почистване (при условие, че вече не са преместени в друго стопанство).

Говеда

Разпределението на говедата е в групи в зависимост от възрастта, пола и направлението на отглеждането им.

Телета под 1 година – включват се всички животни под 1 година, независимо от пола (мъжки или женски) и тяхното бъдещо предназначение (за производство на месо или на мляко).

Мъжки говеда от 1 до под 2 години – включват се млади бичета, предназначени за разплод, бичета и волове за клане или за продажба на възраст от 1 до под 2 години.

Юници от 1 до под 2 години – включват се женски говеда от 1 до под 2 години, които не са раждали, предназначени за угодяване или за разплод, или за продажба на друг стопанин. Могат да бъдат от млечни или от други направления.

Бикове на 2 години и повече – включват се

holding's territory.

Excluded are pets and animals not used in production or for income-generating activities on the holding; animals given for boarding on another holding; aquatic animals, fish, reptiles, snails, worms.

For certain animal species (poultry, pigs) there may be a period between production cycles when the animal housing is empty on 31 August 2020 due to temporary interruptions in the production cycle (regular sanitary cleaning of animal premises, disease outbreaks or other reasons) and there are fewer or no animals in the holding on the reference date. The census being a structural survey, it reports the number of animals immediately before the sanitary cleaning (provided that they are not moved to another holding) in order to avoid data fluctuations for these holdings.

Cattles

Cattles are classified in categories according to their age, sex and use.

Calves under 1 year – all animals under 1 year are included, regardless of sex (male or female) and their future destination (for meat or milk production).

Male bovine animals of 1 to less than 2 years old – young bulls of service, bulls and oxen intended for slaughtering or sale aged 1 to less than 2 years.

Heifers of 1 to less than 2 years old – female bovines from 1 to less than 2 years, which have not given birth, intended for fattening or breeding, or for sale to another owner. They can be dairy bovines or other.

Male bovine animals 2 years old and

мъжки говеда на 2 години и повече, предназначени за разплод, бикове и волове за клане или за продажба.

Юници на 2 години и повече – включват се женски говеда на 2 години и повече, които не са раждали, предназначени за угодяване или за разплод, или за продажба на друг стопанин. Могат да бъдат от млечни или от други направления.

Млечни крави – включват се женски говеда, които вече са родили (включват се и животни на възраст под 2 години, ако вече са родили). Това са крави, които поради своята порода или специфични качества се отглеждат изключително или предимно за производство на мляко за човешка консумация или за преработка в млечни продукти. Включват се и бракуваните млечни крави, т.е. след приключване на лактацията и допълнително угодяване ще бъдат предадени за клане. Кравите от млечни и комбинирани породи, чиито телета се хранят естествено, т.е. бозаят директно от майките си и не са отбити, са включени тук.

Други крави – включват се крави, които са от породи за месо, от местни породи или кръстоски с млечни породи, които се използват единствено и само за производство на телета. Тяхното мляко се избозава директно от телетата. Понякога те могат да се доят, но млякото рядко е предназначено за човешка консумация. Включват се и бракуваните месодайни крави.

Биволи

Малачета под 1 година – включват се всички малачета (мъжки и женски) под една година, налични в стопанството, независимо от предназначението на бъдещата им реализация – за разплод или угодяване.

Мъжки биволи на възраст от 1 до под 2 години – включват се всички мъжки биволи от 1 до под 2 години, предназначени за разплод или за клане.

over – Bulls of service 2 years old and over (incl. for natural insemination), bulls and bullocks for slaughtering or sell.

Heifers 2 years old and over – female bovines 2 years old and elder that have not yet calved, intended for fattening or breeding, or for sale to another owner. They can be dairy heifers or other.

Dairy cows – include female cattle already calved (including animals under 2 years of age if they have already given birth). These are cows which, because of their breed or specific qualities, are kept exclusively or mainly for the production of milk for human consumption or for processing into dairy products. Cull dairy cows are also included. After lactation and additional fattening they will be handed over for slaughter. Cows of dairy and combined breeds, whose calves are fed naturally, ie. suckled directly from their mothers and not weaned are included here.

Other cows – includes cows of meat breeds, of local breeds or crosses with dairy breeds, which are used for the production of calves only. Their milk is sucked directly by the calves. Sometimes they can be milked, but milk is rarely intended for human consumption. Cull meat cows are also included.

Buffaloes

Buffaloes under 1 year – includes all buffaloes (male and female) under one year, on the farm, regardless of their use- for breeding or fattening.

Male buffaloes aged 1 to less than 2 years – included are all male buffaloes aged 1 to less than 2 years, intended for breeding or slaughter.

Малакини от 1 до под 2 години – включват се всички женски животни от 1 до под 2 години.

Биволски бикове на 2 години и повече – включват се всички мъжки животни на 2 години и повече.

Малакини на 2 години и повече – включват се всички женски животни на 2 години и повече, които все още не са раждали.

Биволици – включват се всички женски животни, които са раждали поне веднъж, и при които е започнала лактация, независимо от възрастта.

Еднокопитни

Категорията включва всички видове коне, понита, магарета, мулета и катъри, които се намират в стопанството на 31^{-ви} август 2020 г., независимо от породата и предназначението им (за разплод, за работа, за езда, за клане). Стопанствата, специализирани за отглеждане и тренировка на състезателни коне, са включени само, ако в тях се извършва развъждане на конете.

Кози

Кози майки – включват се всички женски животни, които са раждали поне веднъж.

Млади женски кози за разплод на 1 година и повече – включват се всички млади женски животни, предназначени за разплод, които към 31^{-ви} август 2020 г. са заплодени или предстои да бъдат заплодени.

Други кози (ярета, пръчове) – включват се всички животни от този вид, които не са отразени в горните рубрики – пръчове (вкл. млади), ярета до 1 година и др.

Овце

Овце майки – млечни – включват се женски животни, които са раждали поне веднъж. Млякото им е предназначено за човешка консумация (прясно или преработено в млечни продукти), а също и за изхранване на младите животни.

Buffalo-cows from 1 to less than 2 years – all female animals from 1 to less than 2 years.

Buffalo bulls at 2 years and older – all male animals at 2 years and older.

Buffalo-cows 2 years and older – all female animals 2 years and older not yet calved.

Buffalo-cows – all females calved at least once and having lactation, regardless of age.

Egidae

The category includes all species of horses, ponies, donkeys, mules and hinnies that are on the farm on 31 August 2020, regardless of their breed and use (for reproduction, work, riding or slaughter). Farms specializing in the breeding and training of racehorses are included only if they bred horses.

Goats

She-goats – the female goats that have kidded at least once.

Goats mated for the first time 1 year old and over – young females for breeding which are included in the breeding campaign as of August 31, 2020, already put or to be put to the ram.

Other goats (young male animals, billy-goats) – all animals of this species not mentioned in the categories before- billy-goats (including young ones), kids up to 1 year old, etc.

Sheep

Milk ewes – female sheep that have lambed at least once. Their milk is intended for human consumption (fresh or processed into dairy products), and also to feed the young.

Овце майки – месодайни – включват се женски животни, които са раждали поне веднъж. Тяхното мляко се избозава директно от агнетата. Понякога те могат да се доят, но млякото рядко е предназначено за човешка консумация.

Млади женски овце за разплод на 1 година и повече (дзвизки) – включват се млади женски овце на 1 година и повече, предназначени за разплод, които вече са заплодени или предстои да бъдат заплодени

Други овце (агнета, шилета, кочове) – включват се агнета до 1 година, както и всички други от този вид, които не са отчетени в горните рубрики (шилета, кочове).

Свине

Ако към 31^{-ви} август 2020 г. в стопанството няма живи животни поради санитарно почистване между две партии или принудително умъртвяване при наличие на огнища на болести или др. причини, е отразен броят на последно отгледаната партида в периода от 1^{-ви} септември 2019 г. до 31^{-ви} август 2020 г.

Прасенца под 20 кг – включват се всички мъжки и женски животни, отбити или не, с тегло до 20 кг, независимо от предназначението им.

Женски свине за разплод с живо тегло 50 кг и повече – включват се всички женски разплодни свине с живо тегло 50 кг и повече, които вече са раждали или ще бъдат заплодени за първи път.

Други свине (свине за угояване, нерези и др.) – включват се всички други свине, налични в стопанството, които не са включени в горните рубрики (свине от 20 до 50 кг, свине за угояване, бракувани свине майки, нерези и др.).

Ewes for meat – female animals that have already lambed at least once. Their milk is directly sucked by the lambs. Sometimes, they may be milked, but the milk is rarely intended for human consumption.

Ewe lambs to be put to the ram 1 year old and over – young female sheep 1 year old and over for breeding, already put or to be put to the ram.

Other sheep (lambs, young ovine animal, rams) – lambs up to 1 year old and all other sheep not mentioned in the categories above (young ovine animal, rams).

Pigs

If by August 31, 2020 there are no live animals on the holding due to sanitary cleaning between two production cycles or forced killing in the presence of outbreaks of diseases or other reasons, the number of the last grown animals in the period from September 1, 2019 to August 31, 2020 is recorded.

Piglets having a live weight of under 20 kg – all male and female piglets of less than 20 kg, weaned or not, regardless of their future use (for fattening or breeding).

Sows for mating a live weight 50 kg and over – all sows for mating having a live weight of 50 kg or more, already farrowed or to farrow for the first time.

Other pigs (pigs for fattening, boars etc.) - including all other pigs on the holding not mentioned in the categories above (pigs from 20 to 50 kg, pigs for fattening, cull sows, boars, etc.).

Домашни птици

Ако към 31^{-ви} август 2020 г. в стопанството няма живи птици поради санитарно почистване между две партии или принудително умъртвяване при наличие на огнища на болести или др. причини, е отразен броят на последно отгледаната партида в периода от 1^{-ви} септември 2019 до 31^{-ви} август 2020 г. Включват се и птиците от личния двор, които се отглеждат за нуждите на семейството. Изключват се пиленцата, които са в люпилните и които ще се продават като еднодневни.

Кокошки носачки – стокови – включват се кокошки, които вече снасят яйца, предназначени за човешка консумация или друга индустриална употреба.

Разплодни кокошки носачки (родители) – включват се кокошки, които вече снасят яйца, предназначени за люпене. Включват се и бракуваните кокошки и мъжките разплодни птици.

Подрастващи кокошки – включват се млади женски птици, предназначени за носене на яйца (за стокови носачки и/или за родители), но които още не са снасяли.

Ярки (на 4 месеца и повече) – включват се млади женски подрастващи кокошки, които са настанени вече в помещения за кокошки носачки и които са започнали да снасят яйца или ще започнат да снасят в следващите 1-2 седмици.

Пилета за угояване (бройлери) – включват се домашни птици от вида *Gallus gallus L.*, които се отглеждат за производство на месо.

Пуйки – включват се всички пуйки без разлика на пол, възраст и направление за реализация.

Патици – включват се всички патици без разлика на пол, възраст и направление за реализация. Тук се включват и патиците за производство на втлъстен черен дроб.

Гъски – включват се всички гъски без разлика на пол, възраст и направление за реализация.

Poultry

If by August 31, 2020 there are no live poultry on the holding due to sanitary cleaning between two production cycles or forced killing in the presence of outbreaks of diseases or other reasons, the number of the last grown animals in the period from September 1, 2019 to August 31, 2020 is recorded. The poultry from private yards, raised for the needs of the family, are also included. Chicks in hatcheries to be sold as day-olds are excluded.

Laying hens – laying hens with the eggs used for human consumption, for food industry etc.

Breeding hens (parents) – laying hens with the eggs used for breeding. The cull hens and breeding cocks of the holding are included.

Growing pullets – growing pullets for laying eggs (market or parents) before point of lay are included.

Pullets (4 months and older) – includes young female pullets that are already housed in a layer house and that have started laying eggs or will start laying in the next 1-2 weeks.

Broilers – domestic animals of the species *Gallus gallus* kept for the production of meat.

Turkeys – all the turkeys regardless of their sex, age and use.

Ducks - all the ducks regardless of their sex, age and use. Ducks used for production of "foie gras" are also included.

Geese – all the geese regardless of their sex, age and use. Geese used for

Тук се включват и гъските за производство на втлъстен черен дроб.

Щрауси – включват се всички щрауси, отглеждани за производство на месо или за разплод без разлика на пол и възраст.

Други домашни птици – включват се пъдпъдъци, фазани, токачки, гълъби и др. птици, които не са включени в горните рубрики.

Зайци

Зайкини – включват се женски животни, които вече са раждали или са заплодени за първи път, както и млади женски зайци, които са предназначени за разплод.

Други зайци – включват се всички останали категории зайци.

Пчелни семейства

Брой продуктивни пчелни семейства – включва се броят на пчелните семейства към 31^{-ви} август 2020 г., за които се полагат грижи и които са предназначени за производство на мед, на майки или на отводки (рояци), независимо дали кошерите са разположени върху земя на стопанството или върху чужда земя. Съгласно новите технологии на отглеждане е възможно в 1 кошер да се отглеждат повече от едно пчелни семейства. За целите на преброяването всяко пчелно семейство (рояк) се отчита като един кошер, независимо от естеството и вида на кошера.

Други видове животни

Елени (за производство на месо) – включват се стопанствата, отглеждащи елени за месо.

Животни, отглеждани за кожа (нутрии, норки, чинчила, ангорски зайци и др.) – включват се стопанствата, отглеждащи животни за кожа.

Други селскостопански животни, неспоменати по-горе – включват се стопанствата, отглеждащи животни за селскостопански цели от видове, неспоменати по-горе (камили, европейски муфлон и др.).

Калифорнийските червеи, бубите и

production of "foie gras" are also included.

Ostriches – all the ostriches bred for meat or breeding regardless of their sex and age.

Other poultry – quails, pheasants, guinea fowls, pigeons, and other, not mentioned elsewhere.

Rabbits

Breeding females rabbits – breeding females that have already littered or mated for the first time, and young female rabbits intended for breeding.

Other rabbits – all other categories of rabbits.

Bee colonies

Number of bee colonies kept for production of honey – number of bee colonies by August 31, 2020, being taken care of and intended for the production of honey, of mothers or litters (swarms), regardless of the ownership of the land where the hives are located - holding's land or someone else's land. Under the new farming technologies, it is possible to grow more than one bee colony in one hive. For census purposes, each bee family (swarm) is counted as one hive, regardless of the nature and type of hive.

Other livestock

Deer (for meat production) – farms raising deer for meat.

Fur animals (nutria, minks, chinchillas, angora rabbits, etc.) – farms breeding fur animals included.

Other livestock, n.e.c. – farms raising animals for agricultural purposes of species not mentioned above (camels, European mouflon, etc.).

California worms, silk worms and mollusc or snail are not included.

охлювите не се включват.

4.4. ЗЕМЕДЕЛСКА ТЕХНИКА, ЗАСТРАХОВКИ И ИНОВАЦИИ

Използвани собствени (вкл. на лизинг) **селскостопански машини през последните 12 месеца** – собствените машини (вкл. на лизинг) принадлежат единствено на съответното стопанство. Включени са и машини, които са отдадени под наем за временно ползване на друго стопанство. Неизползваните през отчетния период машини не са включени.

Застрахована растителна продукция, животни и друго имущество на стопанството през референтния период – информацията касае определени групи култури или видове животни, които са застраховани за стопанската 2019/2020 година, независимо от застрахователния риск.

Иновации – иновациите в селското стопанство са процес, който позволява на отделни лица или организации за първи път в определен контекст да въведат нови или съществуващи продукти, процеси или начини на организация, за да подобрят ефективността, конкурентоспособността и устойчивостта на външни въздействия за решаване на конкретен проблем. Иновациите в селското стопанство имат значение за подобряване на продоволствената сигурност, устойчивото развитие и насърчаването на развитието на селските райони. Отчита се броят на стопанствата, въвели иновации за периода от 1^{-ви} септември 2019 до 31^{-ви} август 2020 година.

4.4. AGRICULTURAL MACHINERY, INSURANCE AND INNOVATION

Used own (including leasing) **agricultural machinery in the last 12 months** – own machines (including those on lease) belonging to the respective farm only. Also included are machines that are leased for temporary use to another holding. Machines not used during the reporting period are not included.

Insured plant production, animals and other property of the farm during the reference period - the information concerns certain groups of crops or types of animals that are insured for the 2019/2020 economic year, regardless of the insurance risk.

Innovation – innovation in agriculture is a process that allows individuals or organizations for the first time in a certain context to introduce new or existing products, processes or ways of organization to improve efficiency, competitiveness and resilience to external influences to solve a specific issue. Innovation in agriculture is important for improving food security, sustainable development and promoting rural development. The number of farms that introduced innovations for the period from September 1, 2019 to August 31, 2020 is reported.

4.5. АГРОЕКОЛОГИЯ И ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

Сгради за животни

Отчитат се само сгради за животни, използвани през референтния период. Използват се мерните единици „среден брой животни“ и „брой на местата“. Средният брой животни е средната годишна популация. Броят на местата трябва да се разбира като обичайният брой животни в помещенията през референтната година. Броят на местата в помещенията за животни, временно празни през референтния период, също се отчитат.

Помещения за едър рогат добитък (ЕРД) – отчита се броят и начинът на отглеждане на млечните крави и биволиците и на други животни от рода на едрия рогат добитък (месодайни крави, телета, бици, юници, малачета, малакини и т.н.).

Обори за вързано отглеждане (полутечен оборски тор) – система за полутечен тор – сгради за животните, в които те се завързват на местата им и не им се позволява да се движат свободно и в които оборският тор и урината попадат в яма под пода, в която те образуват полутечен тор.

Обори за вързано отглеждане (твърд оборски тор) – система за твърд оборски тор – сгради за животните, в които те се завързват на местата им и не им се позволява да се движат свободно и в които оборският тор обикновено се отстранява механично извън сградата като твърд или течен оборски тор. Животните в сградата (обора) се фиксират посредством верига или въже за метални или дървени приспособления, обикновено над коритата за хранене (яслите) като подвижността им е ограничена в пространството, но позволява лягане, ставане, хранене и поене при минимален разход на енергия.

4.5. AGRI-ENVIRONMENTAL ACTIVITIES AND OTHER ACTIVITIES

Animal housing

Only animal housing used during the reference period is recorded. The units used are „average number of animals” and „number of places”. The average number of animals is the average annual population. The number of places should be understood as the usual number of animals in the premises during the reference year. The number of places in animal premises temporarily vacant during the reference period is also reported.

Bovine animal housing – the number and manner of rearing of dairy cows and buffalo cows and other cattle (cows of meat breeds, calves, bulls, heifers, calves, etc.).

Tied stalls/stanchion-tied stables (slurry) – *semi-liquid manure system* – animal houses where the animals are tied to their places and are not allowed to move freely, and in which the manure and urine fall into a pit under the floor, in which they form slurry.

Tied stalls/stanchion-tied stables (solid manure) – *solid manure system* – animal houses where the animals are tied to their places and are not allowed to move freely, and in which the manure is usually mechanically removed outside the building as solid or liquid manure. The animals in the building (stable) are fixed by a chain or rope to metal or wooden devices, usually above the feeding troughs (mangers), and their mobility is limited in space, but allows lying down, getting up, eating and drinking with

Обори за свободно-групово или свободно-боксово отглеждане (полутечен оборски тор – система за полутечен оборски тор – сгради за животните, в които им се позволява да се движат свободно и в които оборският тор и урината попадат в яма под пода, в която те образуват полутечен тор или се насочват чрез бетонови канали към резервоари или басейни заедно с натрупания във външните дворове полутечен тор.

Обори за свободно-групово или свободно-боксово отглеждане (твърд оборски тор) – система за твърд оборски тор – сгради за животните, в които им се позволява да се движат свободно и в които оборският тор обикновено се отстранява механично извън сградата като твърд оборски тор. Животните се придвижват свободно в сградата или в боксове без да има ограничаване чрез фиксиране.

Други видове помещения (полутечен оборски тор) – отчита се обичайният брой животни, отглеждани в други видове помещенията през референтната година със система за полутечен оборски тор, които не са класифицирани по-горе.

Други видове помещения (твърд оборски тор) – отчита се обичайният брой животни, отглеждани в други видове помещенията през референтната година със система за твърд оборски тор, които не са класифицирани по-горе.

Отглеждане само на открито – отчита се обичайният брой животни, отглеждани само на открито (целогодишно).

Отглеждане частично на открито (на паша) – отчитат се стопанствата, при които животните се извеждат на паша за определен период от годината.

С достъп до обособени площи за движение (заградени дворове) – отчитат се стопанствата отглеждащи ЕРД с наличие на дворове за разходка на животните.

minimal energy consumption.

Loose/cubicle housing (slurry) – *semi-liquid manure system* – animal houses where the animals are allowed to move freely and in which manure and urine fall into a pit under the floor, where they form slurry or are directed through concrete channels to tanks or basins together with the semi-liquid manure accumulated in the outer yards.

Loose/cubicle housing (solid manure) – *solid manure system* – animal houses where the animals are allowed to move freely and in which the manure is usually mechanically removed outside the building as solid manure. The animals move freely in the building or in the stalls/cubicles without being restrained.

Other types of housing (slurry) – the usual number of animals kept in other types of premises during the reference year with a slurry manure system, which are not classified above.

Other types of housing (solid manure) – the usual number of animals kept in other types of premises during the reference year with a solid manure system, which are not classified above.

Outdoor – the usual number of animals kept outdoors only (year-round).

Partially outdoor (pasture) – farms where animals are grazed for a certain period of the year.

Exercise yards (fenced yards) - farms growing bovine animals with access to designated areas for movement (fenced yards).

Помещения за свине

Отчита се информация за броя и начина на отглеждане на свине майки за разплод и на други свине.

Среден брой животни и начин на отглеждане: отчита се среден брой животни – свине майки и други свине (прасета от 20 до 50 кг, свине за угодяване, нерези), изчислен като средна годишна популация.

Помещения с изцяло скарвов под – цялата подова настилка е с решетъчна повърхност, позволяваща свободно придвижване на животните върху нея, през която преминават фекалиите и урината на животните при почистване и падат под пода в яма, където образуват полутечен тор.

Помещения с частично скарвов под – част от подовата настилка е скарвов под, а именно – решетъчна повърхност, позволяваща свободно придвижване на животните върху нея, през която преминават фекалиите и урината на животните при почистване и падат под пода в яма, където образуват полутечен тор.

Помещения с твърд под (с изключение на дебела постеля) – това са помещения с плосък, твърд под, обикновено направен от негланциран бетон или твърда почва. Подът обикновено е с наклон, за да се улесни почистването.

Помещения с под, изцяло застлан с дебела постеля – подът е покрит с дебел слой постеля (слама, торф, стърготини или друг подобен материал, свързващ се с оборския тор и с урината), която се отстранява само на интервали, които могат да бъдат с продължителност няколко месеца.

Други видове помещения – отчита се обичайният брой животни (свине майки или други свине), отглеждани в сгради, различни от описаните по-горе категории.

Отглеждане на открито (свободно отглеждане) – това е метод за отглеждане, при

Pig housing

Information on the number and method of rearing of breeding sows and other pigs is reported.

Average number of animals and method of rearing: average number of animals – sows and other pigs (pigs from 20 to 50 kg, pigs for fattening, boars) calculated as average annual population.

Slatted floor housing – the floors are completely slatted. The whole floor has slats allowing free movement of animals on it where the manure and urine drop down below the floor into a pit, where they form slurry.

Partially slatted floor – the floors are partially slatted. Part of the floor has slats allowing free movement of animals on it where the manure and urine drop down below the floor into a pit, where they form slurry.

Solid floor housing (excluding deep litter) – solid flat floor usually made from non-polished concrete or hard soil. The floor normally slopes away to the rear to make cleaning easier.

Deep litter straw-beds (deep litter-loose housing) – refers to animal houses where the floor is covered with a thick layer of litter (straw, peat, sawdust, or other similar material binding the manure and urine) that is removed only at intervals that may be several months apart.

Other types of housing – the usual number of animals (sows or other pigs) kept in housing different from the ones mentioned above.

Free range – a method of farming husbandry where the animals, for at

който животните, поне част от деня, могат да се движат свободно на открито, вместо да бъдат затворени в заграждение за 24 часа всеки ден.

С достъп до обособени площи за движение (с достъп до заградени дворове) – отчитат се стопанствата отглеждащи „*други свине*“ при наличие на дворове за разходка на други свине, отглеждани в стопанството.

Помещения за кокошки носачки

Отчита се информация за броя и начина на отглеждане на кокошките носачки.

Среден брой кокошки и начин на отглеждане – отчита се средният брой стокови кокошки носачки или родители, отглеждани в стопанството, изчислен като средна годишна популация.

Помещения с дебела постеля – това са сгради, в които подът е покрит с дебел слой постеля (слама, торф, стърготини или друг подобен материал, свързващ оборския тор с урината), която се отстранява само на интервали, които могат да бъдат с продължителност няколко месеца.

Отглеждане във волиери (без постеля) – помещенията се състоят от приземен етаж плюс едно или повече нива на перфорирани платформи, от които торът не може да падне върху птиците по-долу. Птиците се държат в големи групи и са свободни да се движат по цялата площ на помещението на няколко нива. Пространството е разделено на различни области: за хранене и поене, за спане и почивка, за снасяне и отдих. Тъй като животните могат да използват няколко нива, по-висока гъстота на птиците е позволена в сравнение с отглеждането на дълбока несменяема постеля. Всички нива са оборудвани с ленти за автоматично събиране на яйцата, както и с ленти за извеждане на тора или същият се събира в яма за оборски тор под помещението.

least part of the day, can roam freely outdoor, rather than being confined in an enclosure for 24 hours each day.

With access to exercise yards (with access to fenced yards) – holdings breeding „*other pigs*“ are counted if there are yards for walking other pigs raised on the holding.

Poultry housing

Information on the number and method of rearing of laying hens is reported.

Average number of hens and method of rearing – the average number of stock laying hens or parents reared on the farm, calculated as an average annual population, is taken into account.

Deep litter housing (straw beds) – housing, where the floor is covered with a thick layer of litter (straw, peat, sawdust, or other similar material binding the manure) that is removed only at intervals that may be several months apart.

Aviary housing (no straw beds) – the housing consists of a ground floor plus one or more levels of perforated platforms, from which manure cannot fall on birds below. Birds are kept in large groups and are free to move over the entire house area over multiple levels. The space is subdivided into different areas: feeding and drinking, sleeping and resting, scratching, egg laying. Because animals can use several levels, higher stock densities are allowed in comparison to the deep litter regime. All levels are equipped with belts for automatic egg collection, as well as belts for removing manure or the same is collected in a manure pit under the room.

Клетки с ленти за оборски тор – сгради с клетки, където животинският тор се отстранява механично с лента за оборски тор (верижно-транспортна лента), минаваща под клетките, и се отвежда извън сградата.

Клетки с дълбока яма – сгради с клетки, в които животинският тор пада в дълбока яма под помещението, където се образува полутечен тор. Слой тор се премахва веднъж годишно или по-рядко от скрепер или челен товарач на трактор.

Клетки на стойка – сгради с клетки, където птичийят тор пада на пода под клетките, където се образува твърд или течен оборски тор, който редовно се отстранява механично.

Други видове помещения – други видове помещения за птици, които не попадат в описаните по-горе категории.

Отглеждане на открито (свободно отглеждане) – птиците се отглеждат свободно и на открито. При свободното отглеждане на кокошките са необходими огради и заслони срещу хищници и лошо време.

Управление на оборския тор

Съоръжения за складиране на оборски тор

Твърд оборски тор, съхраняван на купчини (купчини върху земя или непропусклива повърхност, покрити или не) – свързано е с изнасяне ежедневно или периодично на животинския тор на място на полето или на пасище, където се събира на купчини и течната фракция се просмуква в земята (обикновено торище), или върху водонепропусклива площадка в двора на стопанството с канализационна система за оттичане на течната фракция. Площадката може да бъде покрита или не. Съхранението на твърдия тор на купчини обикновено е за период от няколко месеца.

Оборски тор, съхраняван на компостни купчини (с възможност за аериране и/или смесване) – компостирането е биологично

Cages with manure belts – battery cages where the manure is removed mechanically by a conveyor belt below the cages to outside the building to form solid dung/farmyard manure.

Cages without manure belts – battery cages where the manure falls into a deep pit beneath cages where it forms slurry. The layer of manure is removed once a year or less frequently by scraper or front loader on a tractor.

Cages with stilt house – battery cages where the manure falls on the floor below the cages where it forms solid dung or slurry and is mechanically removed regularly.

Other types of premises – other types of poultry premises other than the categories described above.

Free range (outdoor) – the birds are raised freely and outdoors. Free-range hens require fences and shelters against predators and bad weather.

Manure management

Manure storage facilities

Manure solid storage in heaps (heaps on ground or impervious surface, covered or not) – it is related to the daily or periodic removal of animal manure to a place in the field or pasture, where it is collected in piles and the liquid fraction seeps into the ground (usually a manure pit), or on an impermeable site in the yard of the holding with a sewage system for draining the liquid fraction. The site may or may not be covered. Storage of solid manure in piles is usually for a period of several months.

Manure stored in compost piles (aerated and/or mixed) – composting is the biological oxidation of animal

окисление на животински тор, смесен с постеля (слама или друг органичен въглероден източник). Обикновено това се случва при високи температури, в резултат на активността на микроби и с принудително аериране и механично размесване на торовата маса.

Оборски тор, съхраняван в ями под помещенията на животните – оборският тор се съхранява в дълбока шахта под помещението, в което се отглеждат животните. Оборският тор е с малко или без добавена вода. Торът може да се съхранява за период по-малко от една година и има възможност за периодично изпразване и извозване на тора.

Оборски тор, съхраняван в системи с дебела постеля – животинският тор се натрупва на пода в помещенията по време на отглеждане на животните. По време на производствения цикъл към постелята се добавя непрекъснато слама или друг материал (стърготини, торф), за да се абсорбира влагата.

Съхранение на течен/полутечен оборски тор в непокрито съоръжение – оборският тор се съхранява в непокрити съоръжения за течен или полутечен тор.

Съхранение на течен/полутечен оборски тор в съоръжение с пропускливо покритие – оборският тор се съхранява в съоръжения с пропускливо покритие за течен или полутечен тор.

Съхранение на течен/полутечен оборски тор в съоръжение с непропускливо покритие – оборският тор се съхранява в съоръжения с непропускливо покритие за течен или полутечен тор.

Оборски тор, съхраняван в други съоръжения, неklasифицирани другаде – оборският тор се съхранява в съоръжения, различни от описаните по-горе категории.

Ежедневно разпръскване – оборският тор се изнася ежедневно (в рамките на 24 часа) от стопанството и се разпръсква на обработваема земя или на пасищата.

manure mixed with litter (straw or other organic carbon source). Usually this happens at high temperatures, as a result of the activity of microbes and with forced aeration and mechanical mixing of the manure mass.

Manure stored in pits below animal confinement – the manure is stored in a deep shaft below the room where the animals are kept. Manure has little or no added water. The manure can be stored for a period of less than a year and there is a possibility of periodic emptying and removal of the manure.

Manure stored in deep litter systems – animal manure accumulates on the floor of the premises during animal husbandry. During the production cycle, straw or other material (sawdust, peat) is continuously added to the litter to absorb moisture.

Liquid manure/slurry storage without cover – manure which is stored in uncovered tanks, or ponds.

Liquid manure/slurry storage with permeable cover – manure which is stored in tanks or ponds that is covered with a permeable cover.

Liquid manure/slurry storage with impermeable cover – manure is stored in facilities with an impermeable cover for liquid or semi-liquid manure.

Manure stored in other facilities n.e.c. – manure (regardless of whether solid or liquid/slurry) stored in other facilities not elsewhere classified.

Daily spread – manure is routinely removed from a confinement facility and is applied to cropland or pasture within 24 hours of excretion.

Използвани техники на торене с оборски тор в стопанството

Разпръскване върху почвената повърхност (твърд, течен и полутечен) – *без смесване с почвата* (без заораване) – торът не е смесен с почвата в рамките на 36 часа след разпръскването; *смесване с почвата* (заораване) *в рамките на 4 часа* – торът е смесен с почвата в рамките на 4 часа след прилагането; *смесване с почвата (заораване) след 4 часа* – торът е смесен с почвата по-късно от 4 часа след прилагането.

Съоръжение за ивично торене (повърхностно) – чрез маркуч за подаване на тор или чрез палешник за торене. Внася се течен оборски тор или разтворен във вода твърд оборски тор.

Инжектиране (в почвата) – чрез плитки/отворени бразди или чрез дълбоки/затворени бразди. Внася се течен оборски тор или разтворен във вода твърд оборски тор.

Приложение на торове и продукти за растителна защита на ИЗП на стопанствата

Приложение на оборски тор на ИЗП – ИЗП на стопанството, на които се внася оборски тор.

Приложение на минерални торове на ИЗП – ИЗП на стопанството, на които са внасяни неорганични минерални торове.

Приложение на продукти за растителна защита – ИЗП на стопанството, третирана с хербициди, фунгициди или инсектициди. Включват се площите с оранжерийни култури.

Хербицидите са продукти за борба с плевелите.

Фунгицидите са продукти за борба с гъбични заболявания по растенията.

Инсектицидите са продукти за борба с вредители във всичките стадии на развитието

Manure application techniques

Broadcast on the soil surface (solid, slurry and liquid manure) – *without mixing with the soil* (no plowing) – the fertilizer is not mixed with the soil within 36 hours after spreading; *mixing with the soil (plowing) within 4 hours* – the fertilizer is mixed with the soil within 4 hours after application; *mixing with the soil (plowing) after 4 hours* - the fertilizer is mixed with the soil later than 4 hours after application.

Trailing hose (superficial) – through a manure band spread trailing hose or through a manure band spread trailing shoe. Liquid manure or solid manure dissolved in water is applied.

Injection (below the soil surface) – Manure injection shallow/open slit or manure injection deep/closed slit. Liquid manure or solid manure dissolved in water is applied.

Application of fertilizers and plant protection products on the farms' UAA

Manure application on UAA – farm's UAA on which manure is applied.

Application of mineral fertilizers on the farm – the farm's UAA treated with inorganic mineral fertilizers.

Application of plant protection products – the farm's UAA treated with herbicides, fungicides or insecticides. Area under glass included.

Herbicides are products for weeds control.

Fungicides are products to combat fungal diseases on plants.

Insecticides are products for controlling pests in all stages of their

им.

Използвани в земеделието органични торове на базата на отпадъци, различни от оборския тор – отчита се употребеното количество (в тонове) през последните 12 месеца органични и отпадъчни торове, различни от оборски тор, използвани в земеделието. Включват се биоразградими отпадъци от градини, паркове, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене и търговски обекти и подобни отпадъци от предприятия за преработка на храни; вторична биомаса – материалът, който остава след анаеробното разграждане и отделянето на биогаз и се получава от растения, които не се използват за други цели, с добавки и други остатъци, биологични отпадъци и продукти от животински произход и странични продукти; торове с органичен произход като животински продукти, растителни остатъци или утайки от отпадъчни води. Органичните торове съдържат въглерод (C) и хранителни вещества само от биологичен произход и изключват материал, който е вкаменен или включен в геоложки формации.

Максимална използвана земеделска площ на открито, която може да бъде поливана чрез наличните инсталации и водоизточници – отчитат се площите от ИЗП на открито в хектари, които могат да бъдат напоявани с наличните водоизточници и инсталации в стопанството през референтната година, независимо дали са собствени или не. Отчитат се площите, които са оборудвани или до които може да се достигне с преместване на напоителната техника или да се доведе водата до поливното поле. Площите на семейните градини и на оранжерии не се включват, както и противомразовото поливане на културите, зимното заливане на лозята с вода за

development.

Organic and waste based fertilisers other than manure – tonnes of organic and waste based fertilisers, other than livestock manure, used in agriculture on the agricultural holding during the last 12 months. Includes biodegradable waste from gardens, parks, food and kitchen waste from households, restaurants, catering establishments and commercial establishments and similar waste from food processing enterprises; secondary biomass - the material that remains after the anaerobic decomposition and release of biogas and is obtained from plants that are not used for other purposes, with additives and other residues, biological waste and products of animal origin and by-products; fertilizers of organic origin such as animal products, plant residues or sewage sludge. Organic fertilizers contain carbon (C) and nutrients of biological origin only and exclude material that is fossilized or incorporated into geological formations.

Maximum UAA outdoor that can be irrigated by the available installations and water sources – the outdoor UAA in hectares that can be irrigated with the available water sources and installations on the holding during the reference year, whether own or not. Area that is equipped or that can be reached by moving the irrigation equipment or bringing the water to the irrigation field is taken into account. Area of kitchen gardens and greenhouses is excluded, as well as anti-frost watering of crops, winter flooding of vineyards

борба с вредителите.

for pest control.

Други доходоносни дейности на стопанството

Други дейности, които са пряко свързани със стопанството и от които стопанството получава доходи – това са дейности, при които се използват ресурсите на стопанството (площи, сгради, техника и работна ръка) или продуктите от неговата селскостопанска дейност. Ако другите дейности на стопанството се отчитат с отделно счетоводство извън земеделската дейност, те не са включени. Изключват се дейностите, които не са пряко свързани със земеделската дейност на стопанството.

Other gainful activities of the holding

Other activities directly related to the farm and from which the farm receives income – these are activities that use the resources of the farm (areas, buildings, equipment and labor) or the products of its agricultural activity. If the other activities of the farm are reported with separate accounting outside the agricultural activity, they are not included. Activities that are not directly related to the farm's agricultural activity are excluded.

Предоставяне на здравни, социални или образователни услуги – дейности, свързани със здравни, социални или образователни услуги, при предоставянето на които се използват ресурсите на стопанството или неговите първични продукти.

Provision of health, social or educational services – activities related to health, social or educational services, in the provision of which the resources of the farm or its primary products are used.

Работа по договор, при която се използват средствата за производство на стопанството – селскостопански услуги (оран, сеитба, окопаване, прибиране и др.) – дейности със селскостопански характер, извършвани от стопанството на външни клиенти чрез използване на техника и работна ръка на стопанството.

Contract work, in which the means of production of the farm are used – agricultural services (ploughing, sowing, digging, harvesting, etc.) - activities of an agricultural nature performed by the farm for external customers using the farm's equipment and labor.

Работа по договор, при която се използват средствата за производство на стопанството – неселскостопански услуги (почистване на сняг и др.) – услуги, имащи неселскостопански характер, които се извършват с машините и работната ръка на стопанството.

Contract work, in which the means of production of the farm are used – non-agricultural services (snow removal, etc.) - services of a non-agricultural nature, which are performed with the machines and labor of the farm.

Туризм, настаняване и други развлекателни дейности (хотелиерски и ресторантьорски услуги) – всички дейности, извършвани в стопанството, свързани с приемането и обслужването на туристи и спортно-възстановителни дейности срещу

Tourism, accommodation and other entertainment activities (hotel and restaurant services) – all activities carried out on the farm, related to the reception and service of tourists and sports and recreation activities for a

заплащане и чрез използване на наличните земи, сгради и съоръжения на стопанството, продукти или работна ръка.

Занаяти (грънчарство, тъкачество, ножарство и др.) – производство на занаятчийски стоки в стопанството, независимо от начина по който се продават.

Преработка на продукти в стопанството (преработване на селскостопанска продукция с изключение на преработката на грозде за производство на вино) – преработване на селскостопанска продукция, произведена в стопанството или закупена отвън: преработка на мляко и производство на млечни продукти; преработка на плодове и зеленчуци и производство на консерви и др. продукти; клане на селскостопански животни и производство на месни продукти и други дейности, с цел продажба.

Лесовъдство – лесовъдска работа, при която се използват както техниката, така и работната сила на стопанството.

Преработка на дървен материал от стопанството – преработка на суров дървен материал в стопанството с пазарна цел. Преработката на дървен материал, произведен в друго стопанство, не се отчита.

Производство на възобновяема енергия за пазарни цели (от вятър, вода, биогаз и др.). Включват се стопанства, в които се произвежда енергия за пазара или за производството в стопанството (отопление на оранжерии, обори и др.). Не се включва продажбата на енергийни култури.

Производство на риба и аквакултури – включва се интензивно развъждане на всички видове риби, ракообразни и др. в изкуствена среда или контролирано зарибяване на реки, езера и др., ако за тази цел се използват ресурси на стопанството – сгради, машини, селскостопански продукти. Не се включва търговската дейност с риби, закупуване и препродажба както и дейности, свързани само с

fee and by using the available lands, buildings and facilities of the farm, products or labor.

Crafts (pottery, weaving, cutlery, etc.) – production of craft goods on the farm, regardless of how they are sold.

Processing of products on the farm (processing of agricultural products, with the exception of the processing of grapes for the production of wine) - processing of agricultural products produced on the farm or purchased from outside: processing of milk and production of milk products; processing of fruits and vegetables and production of preserves, etc. products; slaughter of farm animals and production of meat products and other activities for sale.

Forestry - forestry work that uses both the farm's machinery and manpower.

On-farm timber processing – on-farm processing of raw timber for market purposes. The processing of timber produced in another holding is not counted.

Production of renewable energy for market purposes (from wind, water, biogas, etc.). Farms that produce energy for the market or for production on the farm (heating of greenhouses, stables, etc.) are included. The sale of energy crops is not included.

Fish production and aquaculture – includes intensive breeding of all types of fish, crustaceans, etc. in an artificial environment or controlled stocking of rivers, lakes, etc., if farm resources – buildings, machines, agricultural products - are used for this purpose. It does not include commercial activity with fish, buying and reselling, as well

риболов.

Други странични дейности (бубарство и др.) – включват се други, неспоменати по-горе дейности, като развъждане на животни, които не са обхванати от преброяването и се използват ресурсите на стопанството (напр. копринени буби).

4.6. РАБОТНАТА СИЛА

Работната сила в стопанството включва всички лица навършили 15 години, извършвали земеделска работа в стопанството през последните 12 месеца (от 1^{-ви} септември 2019 до 31^{-ви} август 2020 г.). Включват се и пенсионерите, ако те продължават да работят в стопанството.

Земеделската работа включва следните дейности:

- организация и управление (покупко-продажби, счетоводство и др.);
- полска работа (обработка на земята, прибиране на реколта, събиране на сено и др.);
- отглеждане на животни (подготовка и разпределение на фураж, доене, полагане на грижи за животните и др.);
- всички дейности, които се извършват в стопанството, свързани със съхранението и подготовката на земеделски продукти за пазара (почистване, калибриране, сортиране и др.);
- поддръжка на стопанските сгради, техника, съоръжения и др., ползвани от стопанството;
- транспорт на собствена издръжка, доколкото той се осъществява от собствената работна ръка на стопанството;
- всички неотделими вторични дейности, които нямат земеделски характер, но не могат да бъдат отделени от основната земеделска дейност (напр. охрана).

От земеделската работа се изключват следните дейности:

as activities related only to fishing.

Other gainful activities (farming, etc.) – includes other activities not mentioned above, such as breeding animals not covered by the census and using the farm's resources (such as silkworms).

4.6. LABOR FORCE

The labor force on the farm includes all persons over 15 years of age who performed agricultural work on the farm during the last 12 months (from September 1, 2019 to August 31, 2020). Retired persons are also included if they continue to work on the farm.

Agricultural work includes the following activities:

- organization and management (purchase and sales, accounting, etc.);
- field work (cultivation of the land, harvesting, hay collection, etc.);
- animal husbandry (preparation and distribution of fodder, milking, animal care, etc.);
- all activities carried out in the farm, related to the storage and preparation of agricultural products for the market (cleaning, calibration, sorting, etc.);
- maintenance of farm buildings, equipment, facilities, etc., used by the farm;
- self-supporting transport, insofar as it is carried out by the farm's own workforce;
- all inseparable secondary activities that do not have an agricultural nature, but cannot be separated from the main agricultural activity (e.g. security).

The following activities are excluded from agricultural work:

- работа за личното домакинство на стопанина/партньорите или на управителя и техните семейства;
- всички доходоносни дейности, извършвани от стопанина и/или работната ръка извън стопанството;
- всички доходоносни дейности в рамките на стопанството, извършвани от стопанина и/или работната ръка, използвайки ресурсите или продуктите на стопанството;
- всички дейности, които нямат земеделски характер.

Семейна неплатена работна ръка в стопанства на физически лица – това са работещите в стопанството членове на семейството на стопанина, независимо от това дали работят постоянно или не в стопанството и дали живеят в дома на стопанина или не и не получават възнаграждение за труда си.

Членове на семейството на стопанина са роднините по права линия (майка, баща, син, дъщеря, внук и т.н.) и по сватовство (свекър, свекърва, тъст, тъща, снаха, зет и т.н.).

Не се смятат за работна ръка членовете на семейството на стопанина, които работят в стопанството само през отпуската си или не повече от 20 работни дни годишно. Техният труд не се отчита и като сезонен.

Платена работна ръка в стопанства на физически лица, които са членове на семейството на стопанина или външно наети – постоянно наетите работници са редовно работещите в земеделската дейност на стопанството работници по договор през цялата година или регулярно през части от годината, ако производствените условия в стопанството го налагат, независимо от отработения брой часове на ден.

- work for the personal household of the owner/partners or manager and their families;
- all income-generating activities performed by the owner and/or the workforce outside the farm;
- all profitable activities within the holding, carried out by the owner and/or the workforce, using the resources or products of the holding;
- all activities that are not of an agricultural nature.

Unpaid family labor in farms of natural persons – these are the members of the farmer's family working on the farm, regardless of whether they work permanently on the farm or not and whether they live in the farmer's home or not and do not receive remuneration for their work.

Members of the householder's family are relatives by direct line (mother, father, son, daughter, grandson, etc.) and by in-laws (father-in-law, mother-in-law, daughter-in-law, son-in-law, etc.).

Members of the farmer's family who work on the farm only during their vacation or no more than 20 working days a year are not considered labor. Their work is not counted as seasonal either.

Paid labor in farms of natural persons who are members of the farmer's family or externally employed – permanently employed workers are those who regularly work in the agricultural activity of the farm under a contract throughout the year or regularly during parts of the year, if the production conditions on the farm impose it, regardless of the number of hours worked per day.

Работна ръка на гражданските сдружения – работната ръка, участваща в дейността на гражданските сдружения се отчита като платена работна ръка в стопанства, независимо от това дали е семейна работна ръка от семействата на съдружниците или несемейна работна ръка.

Постоянно заетата платена работна ръка в стопанствата на юридическите лица – включват се лица, постоянно наети в стопанствата на юридическите лица и ЕТ, заети в земеделската дейност на стопанството. Включват се работници по договор през цялата година или регулярно през части от годината, ако производствените условия в стопанството го налагат, независимо от отработения брой часове на ден.

В настоящата книга с резултати, лицата, отчитани като сезонно наети, ако са били постоянно пренаемани и на практика са работили като редовни работници през изследвания период, се записват като постоянно заета платена работна ръка в стопанствата на физическите или юридическите лица.

Временно наети (сезонни) работници – включват се работници, наети директно от стопанствата на физически или юридически лица (с изключение на семейната работна ръка), които са работили само за известен период от време на непълен или временно на пълен работен ден по време на земеделска кампания.

Вложен труд от изпълнители по договори в стопанството (в периода от 1^{-ви} септември 2019 до 31^{-ви} август 2020 г.) – отчита се времето отработено в стопанството от лица, които не са наети пряко от земеделското стопанство, а от подизпълнители, или са наети от трети лица за определена работа в стопанството.

Отработено време в стопанството

Определя се обемът на вложения труд в

Labor force of civil associations – the labor force participating in the activity of civil associations is counted as paid labor force in holdings, regardless of whether it is family labor force from the families of partners or non-family labor force.

Permanently employed paid labor in the holdings of legal entities – includes persons permanently employed in the holdings - legal entities and sole traders employed in the agricultural activity of the holding. Contract workers are included throughout the year or regularly during parts of the year if require by the farm production conditions, regardless of the number of hours worked per day.

In this result book, persons reported as seasonally employed, if they were permanently rehired and in practice worked as regular workers during the surveyed period, are recorded as permanently employed paid labor in the holdings of individuals or legal entities.

Temporarily employed (seasonal) workers – includes workers employed directly by the holdings of individuals or legal entities (excluding family labor) who worked only for a certain period of time on a part-time or temporary full-time basis during an agricultural season campaign.

Work put in by contractors under contracts on the farm (in the period from September 1, 2019 to August 31, 2020) – the time worked on the farm by persons not directly employed by the farm, but by subcontractors, or are hired by third parties for certain work on the farm.

Time worked on the farm

The amount of labor on a farm

стопанството през последните 12 месеца (в периода от 1^{-ви} септември 2019 до 31^{-ви} август 2020 г.). Пълното работно време се равнява на 12 месеца, 232 работни дни при 8 часов работен ден.

Годишна работна единица (ГРЕ)

Обемът на вложения труд се изчислява в годишни работни единици (ГРЕ). Този показател не бива да се отъждествява с броя на заетите в земеделието. Според определението, дадено от Европейския съюз, 1 ГРЕ е равна на отработените часове от един работник при пълно работно време в рамките на една година.

В България е прието, че 1 ГРЕ е равна на 1 856 отработени часа в годината или 232 човекодни. В случай че лицето е работило 1 856 човекочаса или повече, неговият труд е равен на 1 ГРЕ. Ако лицето е работило по-малко от 1 856 човекочаса, неговият труд се изчислява като дял от 1 ГРЕ.

Отработените човекодни от сезонните работници се разделят на 232 дни, за да се превърне трудът им в ГРЕ.

4.7. ТИПОЛОГИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА – ИКОНОМИЧЕСКИ РАЗМЕР И ТИП ЗЕМЕДЕЛИЕ

Типология на стопанствата

Типологията на стопанствата позволява да се определи типът земеделие и икономическият им размер, като се използва единен метод за унифицирана класификация на стопанствата в Европейския съюз в зависимост от тяхната дейност. Класификацията се основава на икономически показател, наречен стандартна продукция (СП).

„Стандартна продукция“ (СП) означава стандартната стойност на брутното

during the last 12 months (in the period from September 1, 2019 to August 31, 2020). Full-time work equals 12 months, 232 working days at an 8-hour working day.

Annual work unit (AWU)

The amount of labor input is calculated in annual work units (AWU). This indicator should not be equated with the number of people employed in agriculture. According to the definition given by the European Union, 1 AWU is equal to the hours worked by one full-time worker within one year.

In Bulgaria, it is accepted that 1 AWU is equal to 1 856 hours worked per year or 232 man-days. In case the person worked 1 856 man-hours or more, his work is equal to 1 AWU. If the person worked less than 1 856 man-hours, his work is calculated as a share of 1 AWU.

The man-days worked by seasonal workers are divided by 232 days to convert their labor into AWU.

4.7. TYPOLOGY OF THE AGRICULTURAL HOLDINGS – ECONOMIC SIZE AND TYPE OF FARMING

Farm typology

The farm typology allows for the definition of holdings type of farming and their economic size using a uniform method for classification of the holdings in the European Union according to their activity. The classification is based on economic indicators, called standard output (SO).

„Standard output“ (SO) means the standard value of gross output. The SO

производство. СП се използва за класифициране на земеделските стопанства според типологията на Съюза за земеделските стопанства (при която типът земеделие се определя от основните производствени дейности) и за определяне на икономическия размер на земеделското стопанство.

„Коефициент за стандартната продукция“ (КСП) е средната парична стойност на брутното производство на всяка селскостопанска променлива, включена в интегрираната статистика за земеделските стопанства, съответстваща на средната стойност в даден район за единица продукция. КСП се изчисляват по цени франко земеделското стопанство в евро за хектар от култури или евро на глава животно (изключения се правят само за гъби, при които се изчислява в евро на 100 кв. м., за птици — в евро на 100 птици, и за пчели — в евро на кошер). В цената франко земеделското стопанство не са включени ДДС, данъци и субсидии. КСП се актуализират най-малко всеки път, когато се проведе европейско изследване на структурата на земеделските стопанства.

„Обща СП на земеделското стопанство“ е сборът на отделните производствени единици на дадено стопанство, умножен по съответните им КСП.

Общата стандартна продукция на стопанството се определя чрез умножаване на коефициента на стандартната продукция (КСП) на всяка променлива на културите и животните по броя на съответните единици. Стандартната продукция е сума от общата СП на земеделските стопанства. За определяне на типологията на стопанствата за проведеното преброяване на земеделските стопанства в България през 2020 година са използвани КСП2017, изчислени като средно претеглена величина за периода от 2015 до 2019 година.

Групирането на стопанствата в хомогенни групи по тип земеделие и икономически размер позволява сравнение на земеделските

is used to classify agricultural holdings according to the Union typology of agricultural holdings (where the type of farming is determined by the main production activities) and to determine the economic size of the agricultural holding.

„Standard output coefficient“ (SOC) is the average monetary value of the gross production of each agricultural variable included in the integrated agricultural statistics, corresponding to the average value in a given region, per unit of production. SOC's are calculated at the ex-farm price, in euro per hectare of crops or euro per head of animal (exceptions are made only for mushrooms, where it is calculated in euro per 100 m², for poultry - in euro per 100 birds, and for bees — in euro per hive). The ex-farm price does not include VAT, taxes and subsidies. The SOC's are updated every time a European Farm Structure Survey is conducted.

„Total SO of the agricultural holding“ is the sum of the individual production units of a given holding, multiplied by their respective SOC.

The farm's total standard output is determined by multiplying the standard output coefficient (SOC) of each crop and livestock variable by the number of relevant units. The standard output is the sum of the total SO of agricultural holdings. To determine the farm typology for the agricultural census in Bulgaria in 2020, SOC2017 was used, calculated as a weighted average value for the period from 2015 to 2019.

The grouping of farms into homogeneous groups by type of farming and economic size allows a

структури в различните страни и във времето. Типологията на стопанствата се използва в земеделската статистика на ЕС за изготвяне на извадки и анализи на получените резултати от статистическите наблюдения.

Икономически размер на земеделското стопанство

Икономическият размер на стопанството се измерва в евро и представлява общата стандартна продукция. Той показва потенциала на стопанството, но не и неговите финансови резултати. Икономическият размер позволява сравнение на стопанства с различни специализации, защото физическият размер (средна площ, брой животни и т.н.) не носи достатъчно информация.

Икономическият размер на едно стопанство се определя от обща СП на земеделското стопанство. Стопанствата се групират в класове по размер (от I до XIV).

Класове и граници в евро

I	по-малко от 2 000 EUR
II	от 2 000 до по-малко от 4 000 EUR
III	от 4 000 до по-малко от 8 000 EUR
IV	от 8 000 до по-малко от 15 000 EUR
V	от 15 000 до по-малко от 25 000 EUR
VI	от 25 000 до по-малко от 50 000 EUR
VII	от 50 000 до по-малко от 100 000 EUR
VIII	от 100 000 до по-малко от 250 000 EUR
IX	от 250 000 до по-малко от 500 000 EUR
X	от 500 000 до по-малко от 750 000 EUR
XI	от 750 000 до по-малко от 1 000 000 EUR
XII	от 1 000 000 до по-малко от 1 500 000 EUR
XIII	от 1 500 000 до по-малко от 3 000 000 EUR
XIV	равно или по-голямо от 3 000 000 EUR

В таблиците от преброяване 2020 класове IX, X, XI, XII, XIII и XIV са групирани с цел опазване на статистическата тайна.

comparison of agricultural structures in different countries and over time. The farm typology is used in the EU agricultural statistics for sampling and analysis of the results obtained from the statistical surveys.

Economic size of the holding

The farm economic size is measured in euro and represents the total standard output. It shows the farm potential but not its financial results. The economic size allows for comparison between holdings with different type of farming where the physical size (average area, number of livestock etc.) does not provide enough information.

The economic size of the holding is determined by the total standard output of every product, produced in the holding. The holdings are classified by size classes (from I to XIV).

Size classes and limits in euro

I	less than 2 000 EUR
II	from 2 000 to less than 4 000 EUR
III	from 4 000 to less than 8 000 EUR
IV	from 8 000 to less than 15 000 EUR
V	from 15 000 to less than 25 000 EUR
VI	from 25 000 to less than 50 000 EUR
VII	from 50 000 to less than 100 000 EUR
VIII	from 100 000 to less than 250 000 EUR
IX	from 250 000 to less than 500 000 EUR
X	from 500 000 to less than 750 000 EUR
XI	from 750 000 to less than 1 000 000 EUR
XII	from 1 000 000 to less than 1 500 000 EUR
XIII	from 1 500 000 to less than 3 000 000 EUR
XIV	equal to or greater than 3 000 000 EUR

In the 2020 census tables size classes IX, X, XI, XII, XIII and XIV are grouped in order to preserve the statistical secret.

Тип земеделие

Стопанствата се групират в девет общи типа, които се подразделят на 22 основни типа и 62 специфични (приложение IV на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/220 на Комисията, изменен с Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1975 на Комисията).

Специализирани стопанства в отглеждането на:

Специализирани стопанства – растителни култури

1. Специализирани стопанства за полски култури;

15. Специализирани стопанства за житни, маслодайни и протеинови култури;

16. Полско растениевъдство от общ характер;

2. Специализирани стопанства за градинарство;

21. Специализирани стопанства за оранжерийно градинарство;

22. Специализирани стопанства за градинарство на открито;

23. Друго градинарство;

3. Специализирани стопанства за трайни насаждения;

35. Специализирани стопанства за лозарство;

36. Специализирани стопанства за производство на плодове и цитрусови плодове;

37. Специализирани стопанства за маслини;

38. Различни комбинации на трайни насаждения.

Специализирани стопанства – животинска продукция

4. Специализирани стопанства за отглеждане на тревопасни животни;

45. Специализирани стопанства за млекопроизводство;

46. Специализирани стопанства за говедовъдство – отглеждане и уговяване;

47. Говедовъдство – смесено млекопроизводство, отглеждане и уговяване;

Type of farming

The holdings are classified in nine general types of farming divided in 22 principal and 62 particular types (Annex IV of Commission Implementing Regulation (EU) No 2015/220, amended by Commission Implementing Regulation (EU) 2019/1975).

Specialists in:

Specialist holdings — crop products

1. Specialist field crops;

15. Specialist cereals, oilseeds and protein crops;

16. General field cropping;

2. Specialist horticulture;

21. Specialist horticulture indoor;

22. Specialist horticulture outdoor;

23. Other horticulture;

3. Specialist permanent crops;

35. Specialist vineyards;

36. Specialist fruit and citrus fruit;

37. Specialist olives;

38. Various permanent crops combined.

Specialist holdings — animal production

4. Specialist grazing livestock;

45. Specialist dairying;

46. Specialist cattle – rearing and fattening;

47. Cattle – dairying, rearing and fattening combined;

48. Овце, кози и други тревопасни животни;

5. Специализирани стопанства за свине, птици и зайци;

51. Специализирани свиневъдни стопанства;

52. Специализирани стопанства за птицевъдство;

53. Комбинирано — разнообразни зърноядни животни.

Смесени стопанства

6. Смесени култури (растениевъдство);

61. Смесени култури;

7. Смесено животновъдство;

73. Смесено животновъдство, главно тревопасни животни;

74. Смесено животновъдство – главно зърноядни животни (свине, птици и зайци);

8. Смесени култури и животновъдство;

83. Полски култури – комбинирани с тревопасни животни;

84. Смесени култури и животновъдство, комбинирано;

9. Некласифицирани стопанства.

В таблиците от преброяване 2020 стопанствата са посочени с техния основен тип земеделие, като някои от типовете са групирани с цел спазване на статистическата тайна.

Основните типове – 21. Специализирани стопанства за оранжерийно градинарство, 22. Специализирани стопанства за градинарство на открито и 23. Друго градинарство са групирани и публикувани като **зеленчуци, цветя и гъби**.

Основните типове – 51. Специализирани свиневъдни стопанства; 52. Специализирани стопанства за птицевъдство и 53. Комбинирано – разнообразни зърноядни животни са групирани и публикувани като **свине, птици и зайци**.

Стопанства от тип 37. Специализирани стопанства за маслини **не съществуват** в България.

48. Sheep, goats and other grazing livestock;

5. Specialist granivores;

51. Specialist pigs;

52. Specialist poultry;

53. Various granivores combined.

Mixed holdings

6. Mixed cropping;

61. Mixed cropping;

7. Mixed livestock holdings;

73. Mixed livestock, mainly grazing livestock;

74. Mixed livestock, mainly granivores;

8. Mixed crops – livestock;

83. Field crops – grazing livestock combined;

84. Various crops and livestock combined;

9. Non-classified holdings.

In the 2020 census tables farms are listed with their principal type of farming, some types are grouped in order to avoid confidentiality problems.

The principal types – 21. Specialist holdings for indoor horticulture, 22. Specialist holdings for outdoor horticulture and 23. Other horticulture are grouped and published as **vegetables, flowers and mushrooms**.

The principal types – 51. Specialist holdings for pigs; 52. Specialist holdings for poultry and 53. Combined – different types of livestock are grouped and published as **pigs, poultry and rabbits**.

Holdings of type 37. Specialist holdings for olives do **not exist** in Bulgaria.